

Podręcznik dotyczący ochrony dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych

Główne zobowiązania państw wynikające z
Konwencji o ochronie dzieci przed seksualnym
wykorzystywaniem i niegodziwym
traktowaniem w celach seksualnych

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Podręcznik dotyczący ochrony dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych

Główne zobowiązania państw wynikające z
Konwencji o ochronie dzieci przed seksualnym
wykorzystywaniem i niegodziwym
traktowaniem w celach seksualnych

Przygotowany przez Sekretariat Komitetu Stron

Powielanie fragmentów (do 500 słów) jest dozwolone, z wyjątkiem powielania dla celów komercyjnych, o ile zachowana jest integralność tekstu, fragment nie jest używany bez kontekstu, nie dostarcza niepełnych informacji lub nie wprowadza czytelnika w błąd co do charakteru, zakresu lub treści tekstu. Tekst źródłowy należy zawsze opatrywać następującą informacją:
„© Rada Europy, rok publikacji”.

Wszelkie inne wnioski dotyczące powielania/przekładu całości lub części dokumentu należy kierować do Dyrekcji Komunikacji, Rada Europy (F-67075 Strasbourg Cedex lub do publishing@coe.int).

Pozostała korespondencja dotycząca niniejszego dokumentu powinna być adresowana do Dyrekcji Generalnej Demokracji i Godności Ludzkiej Rada Europy
F-67075 Strasbourg Cedex
E-mail: lanzarote.committee@coe.int

Okładka i projekt:
Departament Produkcji Dokumentów i Publikacji (SPDP), Rada Europy

Niniejsza publikacja nie była redagowana przez Redakcję SPDP w celu poprawienia błędów typograficznych i gramatycznych.

Zdjęcia: © Shutterstock

© Rada Europy, wrzesień 2022
Wydrukowano w Radzie Europy

Spis treści

TŁO	5
CELE	9
ZASADY I DEFINICJE	11
ZAPOBIEGANIE WYKORZYSTYWANIU SEKSUALNEMU I NIEGODZIWEMU TRAKTOWANIU DZIECI W CELACH SEKSUALNYCH W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH I NADZWYCZAJNYCH	13
Co stanowi Konwencja z Lanzarote	13
Wyzwania, których należy być świadomym	14
Jakie działania prewencyjne można podjąć	16
Odpowiednie obiecujące praktyki zastosowane przez Strony Konwencji z Lanzarote	18
IDENTYFIKOWANIE I ZGŁASZANIE PRZYPADKÓW DZIECI BĘDĄCYCH OFIARAMI WYKORZYSTYWANIA SEKSUALNEGO I NIEGODZIWEGO TRAKTOWANIA W CELACH SEKSUALNYCH W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH I NADZWYCZAJNYCH	25
Co stanowi Konwencja z Lanzarote	25
Wyzwania, których należy być świadomym	27
Jakie działania w zakresie identyfikacji i zgłaszania można podjąć	28
UDZIELANIE WSPARCIA DZIECIOM BĘDĄCYM OFIARAMI WYKORZYSTYWANIA SEKSUALNEGO I NIEGODZIWEGO TRAKTOWANIA W CELACH SEKSUALNYCH W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH I NADZWYCZAJNYCH	35
Co stanowi Konwencja z Lanzarote	35
Wyzwania, których należy być świadomym	37
Jakie działania ochronne można podjąć	39
ŚCIGANIE SPRAWCÓW I ZAPEWNIENIE PRZYJAZNEGO DZIECIOM POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH I NADZWYCZAJNYCH	49
Co stanowi Konwencja z Lanzarote	49
Wyzwania, których należy być świadomym	52
Jakie środki można przedsięwziąć w celu ścigania sprawców i zapewnienia przyjaznego dziecku postępowania	53
ZAŁĄCZNIK 1. STANDARDY, NARZĘDZIA I MONITORING RADY EUROPY ZWIĄZANE Z PRAWAMI DZIECKA W KONTEKŚCIE MIGRACJI	59

2 4 lutego 2022 r. Federacja Rosyjska rozpoczęła zbrojny atak na Ukrainę, który doprowadził do bezprecedensowego napływu uchodźców już w pierwszych dniach konfliktu. Oszacowano, że pod koniec maja prawie 7,5 milionów uchodźców uciekło z Ukrainy, z czego ponad 90 procent to kobiety i dzieci.¹ Sytuacja ta stanowi poważne zagrożenie dla życia dzieci, ich przetrwania i możliwości rozwoju, zarówno tych dzieci, które opuściły kraj, jak i tych, które w nim zostały. Państwa sąsiadujące z Ukrainą i inne państwa członkowskie Rady Europy przyjmują i nadal będą przyjmować dzieci, które uciekły ze swoich domów i szukają schronienia i ochrony.

Podstawowym zobowiązaniem Stron [Konwencji Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych](#), (dalej Konwencja z Lanzarote),² jest podjęcie wszelkich koniecznych środków ustawodawczych lub innych, by zapobiec seksualnemu wykorzystywaniu dzieci i niegodziwemu traktowaniu dzieci w celach seksualnych, chronić ofiary i ścigać sprawców. Oznacza to, że zgodnie z Konwencją z Lanzarote, krajowe prawodawstwo, środki, procedury i udogodnienia muszą mieć również zastosowanie do tych dzieci, które zostały dotknięte kryzysem i sytuacją nadzwyczajną.

10 marca 2022 r. [Komitet Stron](#)³ przyjął i [opublikował oświadczenie](#) wzywające do ochrony dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych wynikającym z militarnej agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, w szczególności do „utrzymania w mocy praw i najlepiej pojętego

-
1. Strona ostatnio odwiedzana w dniu 31/05/2022. Zaktualizowane statystyki są dostępne na: [Sytuacja ukraińskich uchodźców \(unhcr.org\)](#)
 2. [Konwencja Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych](#) (CETS Nr 201) otwarta do podpisu w Lanzarote (Hiszpania) w dniu 25 października 2007 r., weszła w życie 1 lipca 2010 r. Dotychczas została ratyfikowana przez 48 państw, stanowi najbardziej wszechstronny międzynarodowy instrument prawny przeznaczony do ochrony dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych, do którego może przystąpić każde państwo na świecie.
 3. [Komitet Stron](#) to ciało ustanowione, by monitorować, czy Konwencja z Lanzarote jest skutecznie wdrażana przez Strony (tj. państwa, które ją ratyfikowały/przystąpiły do niej). Składa się z przedstawicieli Stron Konwencji oraz z reprezentantów międzynarodowych organizacji międzyrządowych i pozarządowych aktywnie zwalczających seksualne wykorzystywanie i niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych.

interesu dziecka” oraz do „podejmowania środków w celu przeciwdziałania konkretnemu ryzyku narażenia na seksualne wykorzystywanie i niegodziwe traktowanie w celach seksualnych dzieci migrujących i uchodźców”.

W chwili sporządzania niniejszego podręcznika nie było wielu dowodów wskazujących na liczbę dzieci, które padły ofiarą seksualnego wykorzystywania lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych w wyniku konfliktu w Ukrainie. Jednak ogólnie uznaje się, że takie sytuacje same w sobie stanowią zwiększone ryzyko dla dzieci. Zastępczyni Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców ds. Ochrony wskazała również, że „ryzyko przemocy ze względu na płeć, ryzyko handlu ludźmi, nadużyć, traumy psychicznej i oddzielenia od rodziny (które, jak wiadomo) wzrasta w czasach konfliktu i przesiedleń, biorąc pod uwagę profil płciowy tej fali uchodźców oraz fakt, że tak wiele dzieci uciekło samotnie, jest wielokrotnie wyższe.”⁴ Ponadto pojawia się coraz więcej zarzutów.⁵ Komisarz Rady Europy ds. Praw Człowieka wskazał, że „ryzyko handlu ludźmi, kobietami i dziećmi było podkreślane we wszystkich odwiedzanych krajach i że istnieje potrzeba wzmocnienia wysiłków na rzecz zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi.”⁶ Dzieci bez opieki i inne wrażliwe grupy, jak Romowie,⁷ mogą być narażone na dodatkowe ryzyko.

To drugi kryzys uchodźczy w państwach członkowskich Rady Europy w ciągu niespełna dekady. Jak pokazuje doświadczenie kryzysu uchodźczego, który był konsekwencją konfliktu w Syrii, dzieci, w tym te, które uciekły do państw członkowskich Rady Europy, zostały nim głęboko dotknięte. Dzieci ubiegające się o azyl spotkały się z naruszeniami podstawowych praw człowieka, takich jak prawo do schronienia i do dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej,

-
4. [Oświadczenie Zastępczyni Wysokiego Komisarza NZ ds. Uchodźców ds. Ochrony w sprawie zagrożenia uchodźców z Ukrainy handlem ludźmi i wyzyskiem](#), 12 kwietnia 2022 r.; strona ostatnio odwiedzana 25/04/2022.
 5. 2 marca 2022 r., Prokurator Międzynarodowego Trybunału Karnego [ogłosił](#), że przystąpił do wszczęcia śledztwa w sprawie sytuacji w Ukrainie. Więcej informacji znajduje się na [stronie](#)
W celu uzyskania dalszych informacji *zobacz na przykład, Ukraina: urzędnicy wysokiego szczebla ONZ wzywają do szybkiego zbadania zarzutów dotyczących przemocy seksualnej i do wzmocnienia środków ochrony kobiet i dziewcząt, wspólne wystąpienie Pani Pramili Patten, Specjalnej Przedstawicielki Sekretarza Generalnego ONZ do spraw przemocy seksualnej w czasie konfliktów oraz Pani Simy Bahous, Dyrektora Wykonawczej UN Women.*
 6. [Komisarz wzywa wszystkie państwa członkowskie do bardziej skoordynowanych wysiłków, by odpowiedzieć na humanitarne potrzeby i chronić prawa człowieka osób uciekających przed wojną w Ukrainie](#), 24 marca 2022 r.; strona ostatnio odwiedzana w dniu 25/04/2022.
 7. [Zwalczmy dyskryminację i uprzedzenia wobec Romów uciekających przed wojną w Ukrainie](#), 7 kwietnia 2022 r. Strona ostatnio odwiedzana w dniu 25/04/2022.

a także z przemocą, w tym z seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych.⁸

W oparciu o swoje doświadczenia z [pilnej rundy monitorującej Komitetu Stron w sprawie ochrony dzieci dotkniętych kryzysem uchodźczym przed wykorzystywaniem seksualnym i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych](#) oraz w odpowiedzi na potrzeby Stron związane z wojną w Ukrainie i wynikającym z niej zwiększonym narażeniem dzieci na seksualne wykorzystywanie i niegodziwe traktowanie w celach seksualnych, Sekretariat Komitetu Stron podjął się przygotowania Podręcznika, by pokierować praktykami i osobami kształtującymi politykę w krajach przyjmujących, tranzytowych i docelowych w lepszym zapobieganiu seksualnemu wykorzystywaniu i niegodziwemu traktowaniu dzieci w celach seksualnych i ochronie dzieci. Chociaż Podręcznik został napisany po to, by pomóc władzom działającym w zakresie ochrony dzieci, które uciekły z Ukrainy, to podniesione w nim wyzwania i zaproponowane zalecenia będą miały również zastosowanie do innych sytuacji kryzysowych i nadzwyczajnych. Niniejszy Podręcznik uzupełnia podobne działania podjęte przez inne ciała monitorujące Rady Europy, w tym przyjęte niedawno przez Grupę Ekspertów do spraw Działań przeciwko Handlowi Ludźmi (GRETA) [Wskazówki, w jaki sposób odnieść się do ryzyka handlu ludźmi związanego z wojną w Ukrainie i wynikającego z niej kryzysu humanitarnego. Lista właściwych standardów, narzędzi i ustaleń wynikających z monitoringu związanych z prawami dziecka w kontekście migracji znajduje się w Załączniku 1.](#)

8. W 2017 r. Komitet Stron wydał [Specjalne Sprawozdanie](#) koncentrujące się na tym, w jaki sposób Strona Konwencji z Lanzarote chroniły dzieci dotknięte kryzysem uchodźczym przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych. Obejmował on sytuację w 41 państwach będących Stronami Konwencji. Informacje na temat następstw tego sprawozdania można znaleźć [tutaj](#)

Cele

Konkretne cele podręcznika to:

- ▶ Przedstawienie standardów Konwencji z Lanzarote mających zastosowanie w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych, w szczególności dotyczących prawa dzieci do ochrony przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych;
- ▶ Dostarczenie konkretnych informacji do wykorzystania przez władze krajowe i praktyków w krajach przyjmujących, tranzytowych, docelowych lub innych w celu ulepszenia istniejących programów, środków i usług lub gdy to właściwe, ustanowienia nowych;
- ▶ Podkreślenie obiecujących praktyk niektórych Stron Konwencji, które mogą zostać powielone w innych miejscach.

Podręcznik dzieli się na cztery części, jak poniżej:

- ▶ Zapobieganie seksualnemu wykorzystywaniu i niegodziwemu traktowaniu w celach seksualnych dzieci dotkniętych sytuacjami kryzysowymi i nadzwyczajnymi;
- ▶ Identyfikowanie i zgłaszanie dzieci będących ofiarami seksualnego wykorzystywania niegodziwego traktowania w celach seksualnych w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych;
- ▶ Udzielanie wsparcia dzieciom będącym ofiarami seksualnego wykorzystywania i niegodziwego traktowania w celach seksualnych w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych;
- ▶ Ściganie przestępców i zapewnienie przyjaznego dziecku postępowania w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych.

Każda z części obejmuje:

1. Zestawienie zbiorcze z obowiązującymi standardami Konwencji z Lanzarote;
2. Konkretne przykłady środków, które mogą zostać wprowadzone lub ulepszone przez Strony Konwencji;
3. Przykłady środków wprowadzonych przez Strony Konwencji, które zostały uznane przez Komitet, w ramach jego procedury monitorowania, za obiecujące praktyki.

Wszystkie państwa członkowskie Rady Europy oraz Federacja Rosyjska i Tunezja, ratyfikowały Konwencję z Lanzarote i w związku z tym są one zobowiązane do stosowania jej postanowień. Praktycy w krajach przyjmujących, tranzytowych, docelowych i innych mogą nie znać Konwencji z Lanzarote i zaleceń wynikających z monitoringu Komitetu Stron. Muszą jednak ich przestrzegać, ponieważ kraj, w którym pracują, jest Stroną Konwencji z Lanzarote.

W Podręczniku praktycy i władze krajowe znajdą niewyczerpującą listę odpowiednich zobowiązań wynikających z Konwencji z Lanzarote w interpretacji Komitetu Stron oraz przykłady środków, które mogą zostać wprowadzone w celu **zapobieżenia wykorzystywaniu seksualnemu i niegodziwemu traktowaniu dzieci w celach seksualnych, identyfikowania i zgłaszania pokrzywdzonych dzieci, udzielania wsparcia dzieciom będącym ofiarami** wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania w celach seksualnych, **ścigania sprawców i zapewnienia przyjaznego dziecku postępowania.**

Podręcznik to bardziej szczegółowa wersja [Listy kontrolnej w sprawie ochrony dzieci dotkniętych kryzysem uchodźczym przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych: Główne zobowiązania państw wynikające z Konwencji z Lanzarote o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych](#), dostępnej w językach: angielskim, francuskim, węgierskim, polskim, rumuńskim, słowackim i ukraińskim.

Zasady i definicje

Zasady i definicje ustalone Konwencją z Lanzarote oraz przez Komitet Stron

- ▶ **„Dziecko”**: oznacza każdą osobę poniżej 18 roku życia (Artykuł 3 Konwencji z Lanzarote).
- ▶ **Dzieci „dotknięte sytuacją kryzysową i nadzwyczajną”**: dzieci, niezależnie od ich statusu prawnego, dotknięte konfliktami zbrojnymi i terroryzmem, migracjami i przymusowymi wysiedleniami, kryzysami zdrowotnymi i gospodarczymi, klęskami żywiołowymi, w tym zmianami klimatycznymi oraz innymi nieprzewidzianymi zdarzeniami, które mogą utrudniać dzieciom korzystanie ze wszystkich przysługujących im praw człowieka.
- ▶ **„Dzieci bez opieki”**: dzieci, które zostały oddzielone zarówno od rodziców, jak i od krewnych i nie znajdują się pod opieką osoby dorosłej, która na podstawie prawa lub zwyczaju, jest za nie odpowiedzialna (Wytyczne Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców w sprawie formalnego określenia najlepiej pojętego interesu dziecka⁹).
- ▶ **„Weryfikacja wieku”**¹⁰: Każda Strona podejmie niezbędne ustawodawcze lub inne środki, by zapewnić, w sytuacjach gdy wiek ofiary nie jest pewny i są powody, by sądzić, że ofiara jest dzieckiem, w czasie trwania weryfikacji jej wieku taka ochronę i pomoc jaka należna jest dzieciom. (Artykuł 11(2) Konwencji z Lanzarote).
- ▶ **„Niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych”**: ma miejsce, gdy osoba uczestniczy w czynnościach seksualnych z udziałem dziecka, które zgodnie z prawem krajowym nie osiągnęło wieku umożliwiającego mu wyrażenie zgody na podejmowanie czynności seksualnych lub osoba uczestnicząca w czynnościach seksualnych z udziałem dziecka (bez względu na wiek dziecka), stosuje przymus,

9. *Wytyczne w sprawie określenia najlepiej pojętego interesu dziecka* Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców, maj 2008 r.

10. Komitet Sterujący do spraw praw dzieci (CDENF) przygotowuje Zalecenie w sprawie zasad i wytycznych dotyczących praw człowieka w określaniu wieku dzieci w kontekście migracji, które będą stanowić bardziej szczegółowe wskazówki dla państw członkowskich.

siłę, groźbę; nadużywa zaufania, władzy lub wpływu na dziecko, czy też nadużywa szczególnej sytuacji ofiary (Artykuł 18 Konwencji z Lanzarote).

- ▶ **„Seksualne wykorzystywanie dzieci”**: zachowania stanowiące przestępstwa przeciwko dzieciom polegają m.in. na ich wykorzystywaniu poprzez prostytutkę, produkowaniu i dystrybucji materiałów związanych z wykorzystywaniem seksualnym dzieci, nagabywaniu do celów seksualnych lub demoralizacji (*Artykuły 19 do 24 Konwencji z Lanzarote*).
- ▶ **„Ofiara”**: oznacza każde dziecko będące przedmiotem wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych (*Artykuł 3 Konwencji z Lanzarote*).

Zapobieganie wykorzystywaniu seksualnemu i niegodziwemu traktowaniu dzieci w celach seksualnych w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych

Co stanowi Konwencja z Lanzarote

Artykuł 4 – Zasady

Każda Strona podejmie niezbędne ustawodawcze lub inne środki w celu zapobieżenia wszelkim formom wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych oraz w celu ochrony dzieci.

Artykuł 5 – Nabór, szkolenie i podnoszenie świadomości osób pracujących z dziećmi

(...)

3. Każda Strona podejmie niezbędne ustawodawcze lub inne środki, zgodnie ze swoim prawem krajowym, by zapewnić, że warunki dostępu do tych zawodów, których wykonywanie oznacza regularne kontakty z dziećmi, dają pewność, że kandydaci nie byli karani za wykorzystywanie seksualne i niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych.

Artykuł 10 – Krajowe środki koordynacji i współpracy

1. Każda Strona podejmie niezbędne środki, by zapewnić koordynację, na szczeblu krajowym czy lokalnym, pomiędzy różnymi podmiotami zajmującymi się ochroną przed wykorzystywaniem seksualnym i niegodziwym traktowaniem dzieci w celach seksualnych oraz zapobieganiem mu i zwalczaniem go, zwłaszcza pomiędzy podmiotami związanymi z sektorami edukacji, zdrowia, opieki społecznej, organów ścigania i władz sądowych.

2. Każda Strona podejmie niezbędne ustawodawcze lub inne środki, by utworzyć lub wskazać:

a. (...)

b. mechanizmy zbierania danych czy też punkty kontaktowe, na szczeblu krajowym i lokalnym we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim, w celu obserwowania i oceny zjawiska wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych, z należytym poszanowaniem wymogów wynikających z ochrony danych osobowych.

3. Każda Strona zachęca do współpracy pomiędzy kompetentnymi organami państwowymi, społeczeństwem obywatelskim i sektorem prywatnym w celu lepszego zapobiegania wykorzystywaniu seksualnemu i niegodziwemu traktowaniu dzieci w celach seksualnych i zwalczania tych zjawisk.

Artykuł 38 – Ogólne zasady i środki współpracy międzynarodowej

1. Strony powinny współpracować ze sobą, (...) w najszerszym możliwym zakresie w celu:

a. zapobiegania seksualnemu wykorzystywaniu i niegodziwemu traktowaniu dzieci w celach seksualnych; (...)

Wyzwania, których należy być świadomym

Przemoc seksualna wobec dzieci może mieć miejsce w kraju ich pochodzenia, podczas podróży, czy też po przybyciu do kraju tranzytowego, czy kraju schronienia. Niektóre z głównych wyzwań w tym zakresie obejmują następujące sytuacje:

- ▶ Czasami dzieci mogą czekać miesiącami w przeludnionych ośrodkach recepcyjnych, prowizorycznych obozach, a nawet w placówkach detencyjnych, gdzie często nie ma odpowiednich środków ochrony i

gdzie dzieci często padają ofiarami niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego.

- ▶ Placówki tego typu stanowią często jedyną formę opieki nad dziećmi, co utrudnia wdrażanie środków zapobiegawczych, a zatem zwiększa ryzyko tego, że dziecko zostanie ofiarą lub ponownie stanie się ofiarą niegodziwego traktowania w celach seksualnych lub wykorzystywania seksualnego.
- ▶ Dzieci nie zawsze są uznawane za dzieci i rejestrowane, jako dzieci i nie ustanawia się dla nich opiekuna. Bez opiekuna i właściwej opieki dzieci mogą być narażone na poważne ryzyko, jak przemoc seksualna i bardziej prawdopodobna staje się możliwość ich zaginięcia.
- ▶ Władze ujawniają, że nie posiadają wielu informacji na temat tego, co się dzieje z większością zaginionych dzieci z ośrodków recepcyjnych. Według dokumentacji przedstawionej przez Komisję Europejską podczas poprzedniego kryzysu uchodźczego pomiędzy 25% a 60% dzieci bez opieki dotkniętych kryzysem uchodźczym zniknęło z niektórych placówek recepcyjnych w krajach UE.¹¹
- ▶ Dzieci, które przebywały w tych placówkach, często mówiły, że istnieje systemowy problem z udzielaniem adekwatnej informacji. Nie wiedziały na przykład, gdzie się znajdowały, jak się nazywały dane organy władzy, komu mogą zaufać, gdzie znajdą pomoc i w jaki sposób uzyskać dostęp do swoich praw.¹²
- ▶ Osoby udzielające wsparcia zdrowotnego i psychospołecznego, opiekunowie, pracownicy socjalni, policja, tłumacze i wolontariusze odgrywają ważną rolę podczas przemieszczania się dziecka. Jednakże często nie przeprowadza się wystarczających szkoleń dla osób pracujących w tych zawodach, które umożliwiłyby im odpowiedzenie na wszechstronne potrzeby dzieci.
- ▶ W wielu przypadkach osoby pracujące z dziećmi nie przechodzą systematycznej weryfikacji, co umożliwia potencjalnym sprawcom zajmowanie się dziećmi.

11. Izba Lordów Wielkiej Brytanii, Komisja do spraw Unii Europejskiej, Podkomisja Spraw Wewnętrznych, *Małoletni bez opieki w UE* – Tom Dowodowy, dowód przedstawiony przez Komisję Europejską, str. 183, dostępny na: <https://www.parliament.uk/documents/lords-committees/eu-sub-com-f/unaccompanied-minors-in-the-eu/Unaccompanied%20Minors%20Collated%20Evidence%20Volume.pdf>

12. Rada Europy: Sprawozdanie z konferencji w formie okrągłego stolika, *Przyjazna dziecku informacja w sprawie migracji*, 29-30 listopada 2017 r., str. 5, dostępna na: <https://rm.coe.int/child-friendly-information-for-children-in-migration-roundtable-confer/168078b512>

Jakie działania prewencyjne można podjąć

Strony mają obowiązek podjęcia wszelkich koniecznych środków ustawodawczych lub innych w celu zapobiegania temu, by dzieci padały ofiarami wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania w celach seksualnych. W przypadku dzieci dotkniętych sytuacjami kryzysowymi i nadzwyczajnymi jakakolwiek reakcja powinna być dostosowana do ich konkretnych potrzeb i takich cech, jak język, wiek, dojrzałość, kultura i inne. Można zastosować zarówno następujące środki, jak i inne, gdy mają one zastosowanie i są konieczne:

1. Zapewnienie właściwych **placówek/rozwiązań w zakresie dobrej jakości zakwaterowania** dla wszystkich dzieci, których to dotyczy, by pomóc wyeliminować ryzyko niegodziwego traktowania w celach seksualnych, zwracając uwagę na:
 - ▶ Lepsze oświetlenie i przestrzenie przyjazne dzieciom;¹³
 - ▶ Oddzielenie dzieci bez opieki od dorosłych;
 - ▶ Oddzielenie samotnych kobiet i ich dzieci od mężczyzn, z którymi nie są spokrewnione;
 - ▶ Oddzielne placówki dla szczególnie narażonych dzieci i dzieci objętych ryzykiem zaginięcia, w tym możliwość zamknięcia każdego pomieszczenia oraz widoczne umieszczenie numeru telefonu ratunkowego.
2. Ustanowienie **zasad postępowania** pomiędzy władzami azylowymi i migracyjnymi, organami ścigania, organami sądowymi i organami do spraw ochrony dzieci w celu **zapobieżenia zaginięciu dzieci**.¹⁴
3. **Ustanowienie przeszkolonych i wykwalifikowanych opiekunów** dla wszystkich dzieci bez opieki.
4. Zapewnienie **środków do szybkiego łączenia rodzin**.
5. **Zakończenie umieszczania dzieci w placówkach detencyjnych**.
6. Przygotowanie **informacji, porad i innych działań podnoszących świadomość skierowanych do dzieci, by pomóc w zapobieganiu wykorzystywaniu seksualnemu i niegodziwemu traktowaniu w celach seksualnych**. Informacja i porady dla dzieci powinny:

13. Rada Europy: *Sprawozdanie tematyczne Komitetu Ministrów na temat dzieci migrantów i uchodźców przygotowane przez Specjalnego Przedstawiciela Sekretarza Generalnego do spraw migracji i uchodźców*, 10 marca 2017 r. SG/Inf(2017)13.

14. W celu uzyskania dalszych informacji o tym, jak Strony Konwencji z Lanzarote wdrożyły zasady postępowania w kwestii zaginionych dzieci, w tym przykłady obiecujących praktyk, zobacz *Raport zgodności dotyczący Zalecenia Nr 35 w sprawie dzieci zaginionych za granicą*

- ▶ Być dostosowane do wieku i dojrzałości dzieci;
- ▶ Być w języku, który rozumieją;
- ▶ Uwzględniać płeć i kulturę odbiorcy;
- ▶ Stanowić pomocny środek prewencyjny, jakim jest wręczanie dzieciom po przybyciu drukowanych materiałów niewerbalnych;
- ▶ Gdy to możliwe powstawać we współpracy z grupami dzieci i młodzieży.

Informacje, których dzieci potrzebują po przybyciu

Jeśli dzieci otrzymają zbyt dużo informacji, to mogą czuć się przytłoczone. Dlatego ważne jest, by określić co stanowi kluczową informację, którą należy przekazać dziecku wkrótce po przybyciu oraz informację, którą można przekazać już po zaspokojeniu jego podstawowych potrzeb.

Należy upewnić się, że dziecko rozumie:

- ▶ Że ma prawo do niebycia odesłanym: każdy powinien być chroniony przed odesłaniem. Dla dziecka oznacza to to, że nie powinno zostać wysłane do innego kraju przed dokonaniem indywidualnej oceny jego najlepiej pojętego interesu.
- ▶ Że ma prawo do życia wolnego od przemocy: nikt nie może go bić, ani krzywdzić, a jeśli to się stanie, to jest to niezgodne z prawem i dziecko może zwrócić się o pomoc, a sprawcy powinni zostać ukarani.
- ▶ Że ma prawo do zaspokojenia swoich podstawowych potrzeb.
- ▶ Że ma prawo do specjalnej ochrony, jak ustanowienie opiekuna.
- ▶ Że ma prawo do dostępu do adekwatnego do wieku zakwaterowania i edukacji.
- ▶ Gdzie zostanie przekazane: ośrodek recepcyjny, czy inne państwo (na przykład na podstawie porozumienia o relokacji, czy procedury łączenia rodzin).
- ▶ Że powinno szybko poinformować władze, by zostać zarejestrowane, jako dziecko.
- ▶ Że, by uniknąć uznania za dorosłego straż graniczna może odegrać szczególnie ważną rolę, informując dzieci o przysługujących im szczególnych prawach i środkach ochronnych.
- ▶ Dlaczego pobiera się od niego odciski palców i co się potem stanie z tymi danymi: należy wyjaśnić dziecku, że odciski palców stanowią część procedury identyfikacji, a nie karę, czy ograniczenie.

- ▶ Jakie procedury zostaną zastosowane oraz jakie są konsekwencje zarejestrowania osoby, jako dziecko lub jako osobą dorosłą, w tym.
- ▶ Wstępną informację o łączeniu rodzin, wewnętrznych procedurach relokacyjnych w danym państwie i europejskiej procedurze relokacyjnej.

Inne praktyczne informacje dla osób pracujących z dziećmi znajdują się w podręczniku Rady Europy [Jak przekazać w sposób przyjazny dziecku informację migrującym dzieciom: Podręcznik dla osób pracujących bezpośrednio z dziećmi \(2018\)](#)

7. Zapewnienie, że **osoby pracujące z dziećmi mogą udzielić dzieciom informacji i porady**, w tym poprzez podnoszenie ich świadomości, budowanie zdolności i udostępnianie narzędzi i materiałów do komunikacji do przekazania dzieciom.
8. **Sprawdzanie wszystkich osób mających kontakt z dziećmi**, by zweryfikować, czy zostały skazane za czyny wykorzystywania seksualnego dzieci i/lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych. Sprawdzanie obejmuje osoby pracujące bezpośrednio z dziećmi przy ich przybyciu oraz wszystkich opiekunów, rodziny zastępcze, czy inne osoby udzielające opieki w ramach swoich obowiązków. Obejmuje też wszystkich wolontariuszy, tłumaczy i nauczycieli prowadzących zajęcia z dziećmi. Jeśli dana osoba była skazana za przestępstwa seksualne wobec dzieci, to należy jej odmówić dostępu do pracy z dziećmi zarówno zawodowej, jak i na zasadzie wolontariatu.

Odpowiednie obiecujące praktyki zastosowane przez Strony Konwencji z Lanzarote

Dotyczące informowania i poradnictwa dla dzieci¹⁵

Austria

Projekt stowarzyszenia „Wendepunkt – Kobiety dla Kobiet i Dzieci” - „Odważne dziewczyny – warsztaty dla dziewcząt i młodych kobiet z zakresu

15. W celu uzyskania dalszych informacji o tym, jak Strony Konwencji z Lanzarote wdrożyły działania podnoszące świadomość adresowane do dzieci uchodźców, w tym przykłady obiecujących praktyk, zobacz [Raport Zgodności dotyczący Zalecenia Nr 15 w sprawie informacji i porad dla dzieci](#)

zapobiegania przemocy 2019” ma na celu między innymi zrównoważone utrwalenie wizerunku „silnych” kobiet wśród dziewcząt i młodych kobiet, jak również badanie stereotypów dotyczących płci i modeli partnerstwa. Projekty „Transkulturowe zapobieganie przemocy i promocja zdrowia” oraz „Zapobieganie przemocy w transkulturowej klasie” stowarzyszenia „samara – Stowarzyszenie na rzecz Zapobiegania Przemocy Seksualnej” rozwijają i wdrażają szczegółowe koncepcje zapobiegania przemocy dla nauczycieli, dziewcząt, chłopców i ich rodziców pochodzenia migracyjnego, finansowane przez Federalne Ministerstwo Pracy, Spraw Społecznych, Zdrowia i Ochrony Konsumentów.

Republika Czeska

Placówka dla małoletnich obcokrajowców w Pradze, udzielająca zinstytucjonalizowanego wsparcia małoletnim bez opieki, udziela informacji i porad dotyczących zapobiegania i ochrony przed wykorzystywaniem seksualnym i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi w formie warsztatów, podczas których przekazywane są zarówno informacje teoretyczne, jak i praktyczne pokazy, w jaki sposób należy zachować się w ryzykownych sytuacjach. Prewencja jest ukierunkowana głównie na handel ludźmi, gdyż dzieci dotknięte kryzysem uchodźczym często mogą stać się jego ofiarami. Organizacja pozarządowa Dziecięce Centrum Kryzysowe przygotowuje materiały prewencyjne w formie krótkich komiksów dostosowanych do wieku i dojrzałości dzieci.

Niemcy

Minimalne standardy ochrony uchodźców i migrantów w ośrodkach dla uchodźców zostały opublikowane w kontekście Krajowej Inicjatywy na rzecz ochrony uchodźców i migrantów mieszkających w ośrodkach dla uchodźców. W punkcie: „Standard minimum 3. Struktury wewnętrzne i zewnętrzna współpraca”, znajduje się informacja o „Dostępności podstawowego pakietu kursów i usług doradczych”. Usługi te powinny obejmować „Kursy i wydarzenia w innych formatach dla mieszkańców o szerokiej tematyce – jak formy przemocy i wykorzystywania, poradnictwo w razie problemów z przemocą i konsekwencje przemocy, informacja prawna, prawa kobiet, równouprawnienie kobiet i mężczyzn, zdrowie i dostęp do systemu opieki zdrowotnej, specjalistyczna opieka psychosocjalna, zdrowie kobiet, bezprzemocowe metody wychowywania dzieci, zajęcia prewencyjne z rodzicami, niemiecka kultura oraz kultury

innych grup mieszkańców, niemiecki system regulacyjny, pomoc i system socjalny, prawa dziecka, praca i usługi biura do spraw dobrostanu młodzieży, różnorodność seksualna i płciowa oraz prawa osób z niepełnosprawnościami – odbywać się regularnie i być dostępne dla wszystkich mieszkańców. W razie ich niezapewnienia, mieszkańcy będą kierowani do właściwych oferentów zewnętrznych”. Standard minimum 3 stanowi, że: „Informacja o prawach, poufności, opcjach doradztwa i dalszej pomocy musi być udzielana w łatwo dostępny zrozumiały sposób, dostosowana do wieku i płci oraz dostępna we wszystkich niezbędnych językach, wyrażona prostym językiem i w piktogramach. Informacja dotycząca konkretnej płci oraz płci społeczno-kulturowej skierowana do mieszkańców powinna zostać umieszczona w bezpiecznym miejscu. Informacja o telefonach zaufania, ulotki, broszury i adresy, pod którymi udziela się poradnictwa dla kobiet powinny na przykład być umieszczane w toaletach dla kobiet, a informacja odpowiednia dla dzieci powinna być dostępna w pokojach zarezerwowanych do opieki nad dzieckiem, czy też w innych miejscach stworzonych dla dzieci.” Standardy minimum mają zastosowanie do wszystkich dzieci do 18 roku życia, które mieszkają w ośrodkach dla uchodźców.

Dotyczące wymiany informacji w sprawie podnoszenia świadomości¹⁶

Węgry

Na poziomie sądów co roku oferowane są różne szkolenia krajowe, regionalne i lokalne w celu wymiany informacji, zwiększenia przygotowania i dobrej komunikacji z dziećmi. Sądy są również reprezentowane w kilku międzynarodowych wizytach studyjnych i konferencjach w celu ustalenia skoorynowanego podejścia. 186 sędziów, 84 asesorów oraz 14 urzędników uzyskało certyfikaty prawników specjalizujących się w sprawach osób małoletnich, które koncentrują się na przyjaznych dziecku procedurach, w tym poprzez uwzględnianie najlepiej pojętego interesu dziecka.

16. W celu uzyskania dalszych informacji o tym, jak Strony Konwencji z Lanzarote wdrożyły wymianę informacji w sprawie działań podnoszących świadomość, w tym przykłady obiecujących praktyk, zobacz [Raport Zgodności dotyczący Zalecenia Nr 17 w sprawie wymiany informacji o podnoszeniu świadomości](#)

Przykłady wymiany informacji obejmują następujące wydarzenia:

- ▶ 29-31 marca 2017 r., wizyta studyjna w Düsseldorfie (procedura administracyjna, azyl, ochrona środowiska, prawo podatkowe, sąd do spraw socjalnych), zorganizowana przez wspólny komitet współpracy Nadrenii-Westfalii i Węgier;
- ▶ 6-7 kwietnia 2017 r., projekt dotyczący cyberprzestępczości – Wykorzystywanie seksualne dzieci w Internecie, zorganizowany przez Akademię Prawa Europejskiego;
- ▶ 28-29 sierpnia 2017 r, 10-14 czerwca i 10-13 września 2018 r., Technika przesłuchiwanie traumatyzowanych dzieci – szkolenie dla policji;
- ▶ 2-3 listopada 2017 r., Prawo azylowe UE, Europejska Sieć Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości;
- ▶ 14 maja 2018 r., przesłuchiwanie dzieci – praktyka belgijska, wydarzenie zorganizowane przez Komendę Główną Policji;
- ▶ 21-24 maja 2019 r., Handel dziećmi, wydarzenie zorganizowane przez Agencję Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania;
- ▶ 27-31 stycznia 2020 r., Śledztwa w zakresie Cyberprzestępczości i Wykorzystywania Dzieci, wydarzenie zorganizowane przez Międzynarodową Akademię Egzekwowania Prawa w Budapeszcie; Kurs z serii antykorupcyjnej na temat handlu ludźmi (11-15 listopada 2019 r.).

Łotwa

Policja państwowa wdraża zalecenia w celu ochrony dzieci obcokrajowców w ramach Europejskiej Multidyscyplinarnej Platformy przeciwko zagrożeniom przestępstwami (EMPACT), skupiając się na handlu ludźmi, co roku organizuje działania poprzez Dni Wspólnych Działań. Jednym z podpriorytetów EMPACTu jest kwestia wykorzystywania seksualnego dzieci, w tym także wykorzystywanie dzieci dotkniętych kryzysem uchodźczym.¹⁷ Łotwa uczestniczy też w pracy grupy Ekspertów do spraw zagrożonych dzieci (CAR) utworzonej przez Radę Państw Morza Bałtyckiego (RPMB). CAR wraz z Sekretariatem RPMB wdrożyli serię odpowiednich międzynarodowych projektów, jak OCHRONA: przemieszczających się dzieci oraz OBIETNICA Inicjatywy Barnahus.

17. Zobacz na przykład EUROPOL (2018) *Siatki przestępcze zaangażowane w handel i wykorzystywanie nieletnich ofiar w Unii Europejskiej* Haga, październik 2018 r. nr referencyjny dokumentu: 1001370.

Rumunia

Dyrektywa nr 49/2011 przewiduje utworzenie na poziomie każdego powiatu i okręgu Bukaresztu Międzysektorowego Zespołu Powiatowego (MZP) na rzecz ochrony przed przemocą wobec dzieci i zwalczania jej. Jego podstawową rolą jest prewencja. MZP powstaje na podstawie decyzji Rady Powiatu, a w jego skład wchodzi członkowie Generalnej Dyrekcji do spraw Pomocy Socjalnej i Ochrony Dziecka (GDPSOD), policji, sektora zdrowia i edukacji, inspekcji pracy oraz organizacji pozarządowych. W latach 2016-2018, ICT przeprowadziło wymianę informacji na temat następujących działań podnoszących świadomość ze szczególnym uwzględnieniem dziecięcych ofiar przemocy, w tym dzieci dotkniętych kryzysem uchodźczym, w odniesieniu do wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania w celach seksualnych:

- ▶ 2016 r.: Projekt ponadnarodowy Rumunia – Szwecja na rzecz wspierania rodzin; oraz Wsparcie dla dzieci i młodzieży w Europie dotkniętych przemocą seksualną, kurs szkoleniowy organizowany przez Uniwersytet Bedfordshire, oba na poziomie międzynarodowym; oraz
- ▶ 2017 r.: Niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych, szkolenie zorganizowane przez Międzynarodowe Katolickie Biuro Pomocy Dzieciom i Save the Children Rumunia, realizowane na poziomie krajowym.

Dotyczące zapobiegania zjawisku zaginięcia dzieci¹⁸

infolinia 116 000

Infolinia 116 000 w sprawie zaginionego dziecka działa w 32 krajach w całej Europie. Infolinia zapewnia bezpłatną i całodobową pomoc dzieciom (zagrożonym) zaginięciem i ich rodzinom. Każdy, kto jest zaangażowany w sprawę zaginięcia dziecka (dziecko, rówieśnik, przyjaciel, członek rodziny, opiekun lub nauczyciel) może zadzwonić pod numer 116 000 i otrzymać natychmiastowe wsparcie emocjonalne, psychologiczne, socjalne, prawne i administracyjne. W większości państw członkowskich dostęp do usług

18. W celu uzyskania dalszych informacji o tym, jak Strony Konwencji z Lanzarote wdrożyły zasady postępowania w przypadkach zaginionych dzieci, w tym przykłady obiecujących praktyk, zobacz [Raport Zgodności dotyczący Zalecenia Nr 35 w sprawie dzieci zaginionych za granicą](#)

można również uzyskać za pośrednictwem różnych tekstowych platform komunikacyjnych, takich jak usługa czatu.

Chorwacja

Dane dotyczące zaginionych dzieci, w tym dzieci migrantów, są upubliczniane [online](#). Obejmuje to dane dotyczące całkowitej liczby dzieci dotkniętych kryzysem uchodźczym, zarówno dzieci będących pod opieką, jak i bez opieki. Mianowicie, jeśli dzieci zostaną umieszczone w placówkach otwartych i jeśli placówka zgłosi zaginięcie dziecka, każde takie zgłoszone zaginięcie jest niezwłocznie wprowadzane do systemu. Dzieci bez opieki są uważane za kategorię zagrożoną zaginięciem i poświęca się im szczególną uwagę, korzystając z prawa do szczególnej akceptacji i gwarancji proceduralnych podczas procedury udzielania ochrony międzynarodowej w Republice Chorwacji. Wszyscy ubiegający się o ochronę międzynarodową korzystają z prawa do swobodnego przemieszczania się w Republice Chorwacji, a w przypadku umyślnego porzucenia przydzielonego miejsca zakwaterowania, właściwy komisariat policji zostaje powiadomiony i podejmuje dalsze działania.

Austria

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych reaguje na zjawisko zaginięcia dzieci za granicą poprzez ustalony proces identyfikacji, dokumentacji, śledzenia i łączenia (IDSŁ). W kontekście kryzysu uchodźczego w 2015 r. wdrożono szereg protokołów i praktyk prewencyjnych, takich jak szkolenie stewardes Austrian Airlines w celu identyfikacji potencjalnych ofiar handlu ludźmi, we współpracy z organizacją pomocową w Atenach w celu doprowadzenia dzieci w wieku od 6 miesięcy do 11 lat w Austrian Airlines i Aegean Airlines z Aten do Wiednia, by ochronić je przed potencjalnymi zagrożeniami na trasie lądowej lub w celu organizacji kontroli na przejściu granicznym SPK Schwechat w przypadku podejrzenia, że dziecko jest porwane i/lub wykorzystywane seksualnie, czy niegodziwie traktowane w celach seksualnych.

Identyfikowanie i zgłaszanie przypadków dzieci będących ofiarami wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania w celach seksualnych w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych

Co stanowi Konwencja z Lanzarote

W sprawie weryfikacji wieku

Artykuł 11§2 – Zasady

(...)

2. Każda Strona podejmie niezbędne ustawodawcze lub inne środki, by zapewnić, w sytuacjach gdy wiek ofiary nie jest pewny i są powody, by sądzić, że ofiara jest dzieckiem, w czasie trwania weryfikacji jej wieku taka ochronę i pomoc jaka należy jest dzieciom.

W sprawie przemocy seksualnej

Artykuł 18 – Niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych

1. Każda Strona podejmie niezbędne ustawodawcze lub inne środki, by zapewnić, że poniższe czyny umyślne są penalizowane:

a. (...)

b. udział w czynnościach seksualnych z dzieckiem, gdy:

- ▶ następuje z użyciem przymusu, siły lub groźby; lub
- ▶ następuje w wyniku nadużycia zaufania, władzy lub wpływu na dziecko, w tym w rodzinie; lub
- ▶ jest nadużyciem szczególnej sytuacji dziecka, zwłaszcza jego (...) zależności.

W sprawie identyfikowania dzieci będących ofiarami przemocy seksualnej

Artykuł 35 – Przesłuchanie dziecka

1. Każda Strona podejmie niezbędne środki ustawodawcze lub inne, by zapewnić, że:

a. przesłuchanie dziecka przeprowadza się bez nieuzasadnionej zwłoki po zawiadomieniu właściwych organów o faktach;

b. przesłuchanie dziecka przeprowadza się, gdy to konieczne, w przygotowanych lub adaptowanych do tego celu lokalach;

c. dziecko jest przesłuchiwanie przez osoby do tego przygotowane zawodowo i w tym celu przeszkolone;

d. dziecko jest przesłuchiwanie, jeśli to możliwe i właściwe, przez jedną i tę samą osobę;

e. liczba przesłuchań jest w miarę możliwości ograniczona do tych, które są niezbędne ze względu na cel postępowania karnego;

f. dziecku może towarzyszyć jego przedstawiciel ustawowy lub, gdy jest to właściwe, osoba dorosła wybrana przez dziecko, chyba że podjęto odmienną, przemyślaną decyzję względem tej osoby.

W sprawie zgłaszania podejrzenia o seksualne wykorzystywanie lub seksualne obcowanie

Artykuł 12 – Zgłaszanie o podejrzeniu wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych

1. Każda Strona podejmie niezbędne ustawodawcze lub inne środki, by zapewnić, że wymogi poufności nałożone przez prawo wewnętrzne na osoby wykonujące zawody związane z kontaktem z dziećmi nie stanowią przeszkody dla tych osób w zgłaszaniu służbom odpowiedzialnym za ochronę dzieci wszelkich sytuacji, w których mają one uzasadnione powody, by sądzić,

że dziecko jest ofiarą wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych.

2. Każda Strona podejmie niezbędne ustawodawcze lub inne środki, by zachęcać każdą osobę, która wie lub podejrzewa, w dobrej wierze, że ma miejsce wykorzystywanie seksualne lub niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych, do zgłaszania tych faktów właściwym służbom.

W sprawie zbierania danych

Artykuł 10 – Krajowe środki koordynacji i współpracy

1. Każda Strona podejmie niezbędne środki, by zapewnić koordynację, na szczeblu krajowym czy lokalnym, pomiędzy różnymi podmiotami zajmującymi się ochroną przed wykorzystywaniem seksualnym i niegodziwym traktowaniem dzieci w celach seksualnych oraz zapobieganiem mu i zwalczaniem go, zwłaszcza pomiędzy podmiotami związanymi z sektorami edukacji, zdrowia, opieki społecznej, organów ścigania i władz sądowych.

2. Każda Strona podejmie niezbędne ustawodawcze lub inne środki, by utworzyć lub wskazać:

a. (...)

b. mechanizmy zbierania danych czy też punkty kontaktowe, na szczeblu krajowym i lokalnym we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim, w celu obserwowania i oceny zjawiska wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych, z należytym poszanowaniem wymogów wynikających z ochrony danych osobowych.

Wyzwania, których należy być świadomym

Identyfikowanie i zgłaszanie przypadków dzieci będących ofiarami wykorzystywania seksualnego i/lub niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia dzieciom ochrony i jak najszybszego udzielenia niezbędnego wsparcia. Jest to jednak również zadanie, które stawia przed Stronami różne wyzwania, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych, jak poniżej:

- ▶ W całej Europie identyfikacja i rejestracja dzieci dotkniętych sytuacjami kryzysowymi i nadzwyczajnymi jest często niekompletna i niedokładna. W niektórych przypadkach dzieci mogą zostać zidentyfikowane, jako takie dopiero po weryfikacji wieku i w rezultacie mogą być traktowane, jak osoby dorosłe do czasu zakończenia procedury oceny wieku. Wiąże

się to z ryzykiem umieszczenia ich w ośrodkach recepcyjnych wyłącznie z osobami dorosłymi.

- ▶ W odniesieniu do wykorzystywania seksualnego i/lub niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych, fakt, że może się to zdarzyć dzieciom przed lub po dotarciu do miejsca docelowego, utrudnia władzom zagwarantowanie skutecznej i szybkiej identyfikacji rzeczywistych i potencjalnych pokrzywdzonych dzieci.
- ▶ Dzieci na ogół przeszły już jakąś formę traumy w kraju swojego pochodzenia. Jeśli traumę tę pogłębi przemoc seksualna wyrządzona im w trakcie podróży, to będą miały jeszcze większe trudności z ujawnieniem tych nadużyć władzom, których przedstawiciele niekoniecznie mówią tym samym językiem lub mają to samo pochodzenie kulturowe i z którymi w konsekwencji nie mają opartej na zaufaniu relacji.
- ▶ Podczas poprzedniego kryzysu uchodźczego, który w istotny sposób dotknął kontynent europejski, odnotowano niewiele przypadków wykorzystywania seksualnego i/lub niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych, co wskazuje na brak zdolności lub odpowiedniego mechanizmu identyfikacji, a także na brak systematycznego i dedykowanego gromadzenia danych.
- ▶ Bez zarejestrowanych danych dotyczących identyfikacji pokrzywdzonego dziecka, środki zapobiegawcze i ochronne nie mogą zostać uruchomione lub mogą zostać wstrzymane natychmiast po przeprowadzce dziecka z jednego kraju do drugiego.

Jakie działania w zakresie identyfikacji i zgłaszania można podjąć

Strony mają obowiązek podjęcia wszelkich niezbędnych środków ustawodawczych lub innych w celu identyfikacji i zgłaszania przypadków dzieci, które mogły być ofiarami wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania w celach seksualnych. Mogą zostać wprowadzone następujące środki, a także inne, jeśli mają zastosowanie i są konieczne:¹⁹

1. **Rejestracja dzieci** wjeżdżających do kraju lub przejeżdżających przez kraj.²⁰

19. Bardziej szczegółowe wskazówki, standardy i narzędzia znajdują się w *Załączniku 1*.

20. Więcej wskazówek na temat rejestracji i bezpiecznych dróg migracji znajduje się w [Wytocznych GRETA w sprawie ryzyka handlu ludźmi związanego z wojną w Ukrainie i następującym w jej wyniku kryzysem humanitarnym](#). Str. 3.

2. **Przyjęcie odpowiednich procedur oceny wieku.** W przypadku jakichkolwiek wątpliwości co do wieku dziecka, należy je początkowo uznać za dziecko, a następnie zapewnić mu wszelkie należne dzieciom środki ochronne podczas przeprowadzania procedur weryfikacyjnych.
3. **Przyjęcie wytycznych i zasad postępowania w celu identyfikacji ofiar wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania w celach seksualnych oraz udostępnienie ich wszystkim odpowiedzialnym organom.**
4. **Podczas pierwszych przesłuchań** wszystkich dzieci ubiegających się o azyl należy zwrócić szczególną uwagę na to, czy dziecko jest ofiarą lub potencjalną ofiarą wykorzystywania seksualnego i/lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych. Aby zachęcić dzieci do ujawniania wszelkich nadużyć, metody stosowane przez specjalistów w zakresie poradnictwa, przesłuchiwania i zgłaszania muszą być nastawione na dzieci, bezpieczne i znane wszystkim przemierzającym się dzieciom. W bezpiecznym i godnym zaufania środowisku dzieci będą bardziej skłonne do przełamywania wszelkich z góry przyjętych wyobrażeń, jakie mogą mieć co do konsekwencji ich ujawnienia, a zatem będą zgłaszać nadużycia.
5. **Poinformowanie dzieci o ich prawie do ochrony przed wykorzystywaniem seksualnym i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych** niezwłocznie po przybyciu i w razie potrzeby, w sposób dostosowany do ich wieku, dojrzałości i płci oraz w zrozumiałym dla nich języku.

Dania

Gdy małoletni bez opieki ubiegający się o azyl zostanie uznany za potencjalną ofiarę handlu ludźmi, kwestia ta będzie zbadana i decyzja zostanie podjęta tak szybko, jak to możliwe ze względu na bezbronność małoletniego. Jeśli małoletni zostanie formalnie uznany za ofiarę handlu ludźmi, otrzyma pisemną decyzję Wydziału Azylowego Duńskiej Służby Imigracyjnej (DSI). W decyzji tej ofercie zostanie przekazana informacja, że DSI może zaoferować jej dostęp do szerokiej gamy placówek psychologicznych, prawnych i społeczno-edukacyjnych oraz do leczenia promującego zdrowie. Należy również zauważyć, że ofiara może skontaktować się z personelem swojego ośrodka dla uchodźców, jeśli potrzebna jest pomoc i że ma możliwość zakwaterowania w ośrodku kryzysowym, jeśli takie jest jej życzenie. Na

koniec należy wspomnieć, że Strona przekazała również informację, że decyzja o wyznaczeniu osoby kontaktowej dla ofiary zawiera informację, że osoba ta będzie kierować i wspierać ofiarę. Osoba kontaktowa pochodzi z Duńskiego Centrum przeciwko Handlowi Ludźmi (DCHL). Jednocześnie decyzja o formalnym uznaniu małoletniego za ofiarę handlu ludźmi jest przekazywana osobistemu przedstawicielowi małoletniego wyznaczonemu przez Agencję Prawa Rodzinnego, aby mieć pewność, że małoletni otrzyma wszelkie niezbędne informacje i wskazówki. Informacja o decyzji jest również przekazywana do Działu Zakwaterowania i Pomocy DSI, który kontaktuje się z DCHL, które następnie wyznacza osobę kontaktową. Od tego etapu Dział Zakwaterowania i Pomocy oraz DCHL są odpowiedzialne za różne inicjatywy mające na celu zapewnienie właściwej opieki ofierze. Co do zasady, rozmawiając ze wszystkimi małoletnimi, duńskie służby imigracyjne zawsze starają się komunikować w sposób dostosowany do osobistej sytuacji małoletniego. Jeżeli małoletni ma szczególne potrzeby z powodu doznanej traumy seksualnej, np. płęć opiekuna społecznego lub tłumacza, duńskie służby imigracyjne spróbują w stosownych przypadkach zaspokoić te potrzeby.

6. **Stworzenie systemu zgłaszania przypadków dzieci będących ofiarami niegodziwego traktowania w celach seksualnych.**
7. **Zapewnienie, że wszystkie osoby zajmujące się zawodowo dziećmi mają obowiązek zgłaszania wszelkich przypadków wykorzystywania seksualnego lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych oraz wprowadzenie odpowiednich mechanizmów zgłaszania i przekazywania spraw właściwym organom.**
8. **Przeszkolenie wszystkich odpowiednich specjalistów** (w tym tłumaczy, pracowników socjalnych, policji i wolontariuszy) zajmujących się dziećmi dotkniętymi sytuacjami kryzysowymi i nadzwyczajnymi, upewniając się, że posiadają oni niezbędne umiejętności i kompetencje.
9. **Szkolenie dla osób pracujących z dziećmi**, powinno obejmować następujące kwestie:
 - ▶ Identyfikowanie ofiar seksualnego wykorzystywania i niegodziwego traktowania w celach seksualnych;
 - ▶ Jak zgłosić lub aktywować mechanizmy odsyłania do właściwych struktur w celu zbadania i/lub przesłuchania pokrzywdzonych dzieci;
 - ▶ Jak komunikować się z dziećmi w sposób przyjazny dziecku;

- ▶ Jak rozpoznać, kiedy dziecko nie jest w stanie dokładnie wyrazić konkretnej obawy lub doznanej krzywdy i reagować na ryzyko, na które może być ono narażone.
10. **Wprowadzenie odpowiednich mechanizmów gromadzenia danych, w tym wskaźników.** Dane należy gromadzić jak najwcześniej i należy zidentyfikować różne kategorie dzieci, których to dotyczy (tj. dzieci ubiegające się o azyl, dzieci bez opieki, dzieci w tranzycie, dzieci przesiedlone itp.). Należy również gromadzić wszelkie informacje o tym, ile z tych dzieci było wykorzystywanych seksualnie i/lub niegodziwie traktowanych w celach seksualnych. Przeszkody w gromadzeniu danych o dzieciach będących ofiarami przemocy seksualnej lub fakt, że takich danych nie można zdezagregować w świetle sytuacji kryzysowych i nadzwyczajnych, należy zidentyfikować i usunąć.

Odpowiednie obiecujące praktyki zastosowane przez Strony Konwencji z Lanzarote

Dotyczące mechanizmów gromadzenia danych²¹

Bułgaria

Państwowa Agencja ds. Uchodźców (PAU) (Rada Ministrów) może przekazywać dostępne informacje organowi ochrony dzieci w celu gromadzenia danych. PAU gromadzi miesięczne statystyki dotyczące liczby osób ubiegających się o azyl zidentyfikowanych, jako osoby wymagające szczególnej troski. W sierpniu 2018 r. PAU rozpoczęła zbieranie i sprawozdawczość w zakresie odrębnych statystyk dotyczących ofiar przemocy psychicznej, fizycznej i seksualnej.

Cypr

Wszystkie przypadki wykorzystywania seksualnego i/lub niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych są kierowane do Domu Dzieci (Barnahus) od momentu jego powstania w 2017 r. Wszystkie istotne statystyki są przechowywane w Domu Dzieci. Służby Opieki Społecznej we współpracy z Domem Dzieci są partnerami europejskiego projektu

21. W celu uzyskania dalszych informacji o tym, jak Strony Konwencji z Lanzarote wdrożyły mechanizmy gromadzenia danych na temat dzieci uchodźców, w tym przykłady obiecujących praktyk, zobacz [Raport Zgodności dotyczący Zalecenia Nr 7 w sprawie mechanizmów gromadzenia danych](#)

„CAN-MDS II” Skoordynowane reagowanie na krzywdzenie i zaniedbanie dzieci poprzez minimalny zbiór danych: od planowania do praktyki.

Włochy

Obserwatorium do walki z pedofilią i pornografią dziecięcą, powołane przez Prezydium Rady Ministrów ustawą 38/2006, ma wśród swoich zadań pozyskiwanie i monitorowanie danych i informacji związanych z działalnością wszystkich organów administracji publicznej w sferze profilaktyki i zwalczania zjawiska wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych. Art. 17 ust. 1 bis ustawy nr 269 z dnia 3 sierpnia 1998 r., zmienionej ustawą nr 38 z dnia 6 lutego 2006 r., zezwala na utworzenie w Obserwatorium bazy danych, z wykorzystaniem danych dostarczonych przez inne organy administracji centralnej, do gromadzenia wszystkich informacji przydatnych do monitorowania zjawiska wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych. Baza danych Obserwatorium stanowi unikat w panoramie systemów dedykowanych wiedzy na ten konkretny temat, ponieważ po raz pierwszy udaje się zebrać w jednej bazie danych informacje pochodzące z kilku źródeł. Do tej pory w bazie zebrano dane dostarczane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Departament Sprawiedliwości dla Nieletnich Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Włoski Urząd Statystyczny (ISTAT). W odniesieniu do krajowych danych dotyczących przestępców seksualnych i ofiar gromadzonych przez Ministerstwo Sprawiedliwości, w danych tych istnieje rozróżnienie na Włochów i obcokrajowców, zarówno w odniesieniu do sprawców, jak i ofiar.

Dotyczące wykorzystywania danych do skoordynowanego podejścia odpowiedzialnych podmiotów²²

Islandia

Organy ds. ochrony dzieci w Islandii mają obowiązek zapewnienia takiego samego poziomu ochrony wszystkim dzieciom przebywającym w kraju, w tym dzieciom migrującym. Islandia posiada formalne mechanizmy gromadzenia danych dotyczących wszystkich spraw ochrony dzieci w

22. W celu uzyskania dalszych informacji o tym, jak Strony Konwencji z Lanzarote wdrożyły skoordynowane podejście odpowiednich organów, w tym przykłady obiecujących praktyk, zobacz [Raport Zgodności dotyczący Zalecenia Nr 37 w sprawie skoordynowanego podejścia odpowiednich organów](#)

kraju, w tym przypadków wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania w celach seksualnych. Obecnie pracuje nad dalszą poprawą gromadzenia danych poprzez opracowanie ogólnokrajowej elektronicznej bazy danych. W styczniu 2020 r. Islandia utworzyła specjalne Centrum ds. Przemocy wobec Dzieci pod auspicjami Rządowej Agencji Ochrony Dzieci. Jednym z głównych celów Centrum będzie gromadzenie danych na temat wszelkich form przemocy, prewencji i skutecznych środków ochrony.

Serbia

Prokuratura współpracuje ze wszystkimi właściwymi organami państwowymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. W 2012 i 2013 r. prokuratura podpisała porozumienia z Astrą, organizacją zajmującą się zwalczaniem wszelkich form wyzysku i handlu ludźmi, zwłaszcza kobietami i dziećmi oraz z Atiną, stowarzyszeniem obywatelskim na rzecz zwalczania handlu ludźmi i wszelkich form przemocy ze względu na płeć, w zakresie gromadzenia danych i wymiany informacji o przypadkach handlu ludźmi, prewencji, a także promocji praw ofiar handlu ludźmi.

Szwecja

W styczniu 2016 r. Powiatowe Rady Administracyjne Szwecji otrzymały zadanie rządowe dotyczące zaginionych dzieci bez opieki. Powiatowym Radom Administracyjnym przydzielono, we współpracy z innymi właściwymi władzami i podmiotami, przeprowadzenie krajowego mapowania zaginionych dzieci bez opieki i zaproponowanie rządowi środków mających na celu zapobieżenie ich zaginięciu. W 2016 r. Powiatowe Rady Administracyjne Szwecji przeprowadziły mapowanie dzieci bez opieki, które zaginęły w latach 2013-2016. Według tego raportu *Zagubieni w migracji – Raport na temat zaginionych małoletnich bez opieki w Szwecji*, małoletni bez opieki zaraz po przybyciu są szczególnie narażeni na zaginięcie. Wyniki i metody zostały przekazane władzom, gminom, radom powiatowym i innym zainteresowanym podmiotom. W 2018 r. Powiatowe Rady Administracyjne otrzymały przedłużenie wykonywania tego zadania. Przed końcem roku każdy powiat (we współpracy z innymi podmiotami) otrzymał zadanie opracowania regionalnych procedur i wytycznych dotyczących profilaktyki i reagowania na zaginięcia dzieci bez opieki.

Udzielanie wsparcia dzieciom będącym ofiarami wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania w celach seksualnych w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych

Co stanowi Konwencja z Lanzarote

Artykuł 2 – Zasada niedyskryminacji

Implementacja przepisów niniejszej Konwencji przez Strony, w szczególności korzystanie ze środków ochrony praw ofiar, powinny być zapewnione bez dyskryminacji ze względu na jakąkolwiek przyczynę, taką, jak płeć, rasa, kolor skóry, język, religia, poglądy polityczne lub inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, związek z mniejszością narodową, majątek, urodzenie, orientacja seksualna, stan zdrowia, niepełnosprawność, czy też inny status.

Artykuł 5 – Nabór, szkolenie i podnoszenie świadomości osób pracujących z dziećmi

(...)

2. Każda Strona podejmie niezbędne ustawodawcze lub inne środki, by zapewnić, że osoby, do których odnosi się paragraf 1, mają adekwatną wiedzę na temat wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania dzieci

w celach seksualnych, w kwestii środków ich identyfikowania i możliwości, o której mówi Artykuł 12, paragraf 1.

(...)

Artykuł 11 – Zasady

2. Każda Strona podejmie niezbędne ustawodawcze lub inne środki, by zapewnić, w sytuacjach gdy wiek ofiary nie jest pewny i są powody, by sądzić, że ofiara jest dzieckiem, w czasie trwania weryfikacji jej wieku taka ochronę i pomoc jaka należna jest dzieciom.

Artykuł 13 – Telefony zaufania

Każda Strona podejmie niezbędne ustawodawcze lub inne środki, by zachęcać i popierać tworzenie służb informacyjnych, takich jak telefony zaufania lub punkty internetowe udzielające porad dzwoniącym, poufnie czy też z należytych poszanowaniem ich anonimowości.

Artykuł 14 – Pomoc dla ofiar

1. Każda Strona podejmie niezbędne ustawodawcze lub inne środki w celu udzielania pomocy ofiarom w trakcie ich fizycznej oraz psychospołecznej rekonwalescencji, zarówno krótko jak i długofalowej. Środki podejmowane na podstawie tego paragrafu powinny należycie uwzględniać opinie, potrzeby i obawy dziecka.

2. Każda Strona podejmie środki, na zasadach przewidzianych przez jej prawo wewnętrzne, w celu współpracy z organizacjami pozarządowymi, innymi właściwymi organizacjami czy podmiotami społeczeństwa obywatelskiego zaangażowanymi w niesienie pomocy ofiarom.

3. Jeśli rodzice czy też opiekunowie dziecka brali udział w jego wykorzystywaniu seksualnym lub niegodziwym traktowaniu w celach seksualnych, procedury interwencyjne podjęte zgodnie Artykułem 11, paragraf 1, obejmują:

- ▶ możliwość odizolowania domniemanego sprawcy;
- ▶ możliwość przeniesienia ofiary z jej środowiska rodzinnego. Warunki i czas trwania takiego przeniesienia powinny zostać określone zgodnie z najlepszym interesem dziecka.

(...)

Artykuł 30 – Zasady

1. Każda Strona podejmie niezbędne ustawodawcze lub inne środki, by zapewnić, że śledztwo i postępowanie karne są prowadzone w najlepszym interesie dziecka i z poszanowaniem jego praw.

(...)

Artykuł 38 – Ogólne zasady i środki współpracy międzynarodowej

1. Strony powinny współpracować ze sobą, zgodnie z przepisami niniejszej Konwencji i przez zastosowanie właściwych instrumentów międzynarodowych i regionalnych, uzgodnień poczynionych na podstawie zunifikowanych bądź wzajemnych przepisów i praw krajowych, w najszerszym możliwym zakresie w celu:

(...)

b. ochrony ofiar i zapewnienia im pomocy.

Wyzwania, których należy być świadomym

Chociaż wszystkie dzieci, niezależnie od tego, czy się przemieszczają, czy nie, powinny korzystać z aktualnie obowiązującego w danym miejscu systemu ochrony dzieci, to gdy znaczna liczba dzieci przybywa do innych krajów w wyniku sytuacji kryzysowych i nadzwyczajnych, stwarza to dodatkowe wyzwania i kraje te mogą mieć trudności z zapewnieniem niezbędnej ochrony dzieciom będącym ofiarami wykorzystywania seksualnego i przemocy seksualnej. Niektóre z tych wyzwań mogą obejmować:

- ▶ Istniejące systemy ochrony dzieci mogą wymagać dostosowania i/lub mogą wymagać przyjęcia konkretnych środków w celu zaspokojenia potrzeb dzieci w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych, w tym zwiększonego ryzyka wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania w celach seksualnych z powodu większego narażenia na przemytników, oddzielenia od rodziny, porwania i innych poważnych naruszeń praw dziecka.
- ▶ Ponieważ dzieci, niezależnie od statusu ofiar, są umieszczane w różnego rodzaju ośrodkach recepcyjnych na nieokreślony okres czasu, środki podejmowane w celu zaspokojenia ich potrzeb znacznie się różnią, w wyniku czego dzieci będące ofiarami wykorzystywania seksualnego i

przemocy seksualnej mogą nie być w stanie korzystać z odpowiedniej opieki i pomocy, jakiej potrzebują.

- ▶ Przy ograniczonym sprawdzaniu i szkoleniach rola i obowiązki opiekunów i innych specjalistów różnią się w poszczególnych krajach Europy, co skutkuje brakiem zharmonizowanych podejść i negatywnymi konsekwencjami dla pokrzywdzonego dziecka,²³ zwłaszcza w przypadkach, gdy należy podjąć za dzieci kluczowe decyzje, opierając się na ich jak najlepiej pojętym interesie.
- ▶ Ten brak koordynacji nie tylko zwiększa ryzyko, że dzieci migrujące i ubiegające się o azyl padną ofiarą handlu ludźmi,²⁴ ale oznacza również, że dzieci zidentyfikowane, jako ofiary nie otrzymają tego samego rodzaju opieki w poszczególnych krajach.
- ▶ Ogólnie rzecz biorąc, wyznaczenie opiekuna dla dzieci będących ofiarami niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego niekoniecznie odbywa się w sposób systemowy, a jeśli jest zorganizowane, często może być opóźnione lub też komunikacja z dzieckiem jest utrudniona z powodu braku tłumaczy.²⁵
- ▶ Ta ograniczona komunikacja może mieć katastrofalne konsekwencje dla pokrzywdzonego dziecka i może wpłynąć na ujawnienie przez nie, czy i kiedy było ofiarą wykorzystywania i handlu ludźmi przez zorganizowane siatki przestępcze lub przez osobę cieszącą się zaufaniem, autorytetem lub wpływem, jak na przykład towarzysząca dziecku osoba dorosła, opiekun i/lub rodzina. Grupa Ekspertów Rady Europy ds. Działań przeciwko Handlowi Ludźmi informuje, że po deportacji do kraju ojczystego pokrzywdzone dzieci są czasami przekazywane swoim rodzinom, nawet jeśli wiadomo, że były przedmiotem handlu przy aktywnej znowie członków rodziny lub krewnych.²⁶
- ▶ Ujawnienie przez dziecko wykorzystania stanowi najcenniejsze źródło informacji, na którym może opierać się cała sprawa. W kontekście sytuacji kryzysowych i nadzwyczajnych dzieci mogą być zmuszone wielokrotnie

23. Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców (UNHCR), *Droga ku wzmocnieniu polityk i praktyk dotyczących dzieci bez opieki i dzieci odseparowanych od osób sprawujących nad nimi opiekę w Europie*, lipiec 2017 r., str. 17, dokument dostępny na stronie: <https://www.unicef.org/eca/media/2936/file/way-forward-report.pdf>; ostatnio odwiedzanej 02/05/2022.

24. Rada Europy: Grupa Ekspertów do spraw Działań przeciwko Handlowi Ludźmi, *6. Raport Ogólny na temat działań GRETA*, marzec 2017 r., str. 40; strona ostatnio odwiedzana 02/05/2022.

25. *Ibid*, str. 44.

26. *Ibid*, str. 35.

opowiadać swoją historię różnym specjalistom podczas całej podróży. W konsekwencji ich opis wydarzeń może nie mieć logicznej kolejności i mogą pojawić się w nim sprzeczności.²⁷ Jeżeli władze nie zapewnią dziecku możliwości ujawnienia informacji lub korzystają z niewłaściwych technik przesłuchania i niewłaściwej infrastruktury do przesłuchania dziecka podczas postępowania, uniemożliwi to pokrzywdzonemu dziecku otrzymanie pilnej ochrony, której może potrzebować i może mieć wpływ na decyzje dotyczące jego przyszłego dobrostanu.

Jakie działania ochronne można podjąć

Strony mają obowiązek podjęcia wszelkich niezbędnych środków ustawodawczych lub innych w celu zapewnienia wsparcia dzieciom, które mogły być ofiarami wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania w celach seksualnych. Mogą zostać wprowadzone następujące środki, a także inne, jeśli mają zastosowanie i są konieczne:

1. **Informacje dla dzieci:** Wszystkie dzieci dotknięte sytuacjami kryzysowymi lub nadzwyczajnymi, a zwłaszcza te, które zostały zidentyfikowane, jako ofiary przemocy seksualnej, muszą otrzymać informacje o swoich prawach, placówkach opiekuńczych i dostępnych dla nich procedurach w języku, który rozumieją i która jest odpowiednia ze względu na ich kulturę i płeć.²⁸
2. **Stworzenie skutecznych mechanizmów składania skarg i usług wsparcia, takich jak infolinie,** w celu zgłaszania wszelkiego rodzaju nadużyć lub zwracania się o pomoc, uwzględniając to, że:
 - a. wdrożone usługi są dostępne w języku zrozumiałym dla dzieci, innym niż język(i) urzędowy(e) kraju przyjmującego;
 - b. usługi są dostępne zarówno dla dzieci, jak i dla osób chcących im pomóc;
 - c. wdrożone usługi zapewniają porady dzwoniącym w sposób poufny lub z należyтым uwzględnieniem ich anonimowości;
 - d. wdrożone usługi są jak najszerszej dostępne.

27. Resiland: KMOP oraz Defence for Children International, *Wskazówki dla osób zawodowo pracujących z dziećmi w podróży i dla nich oraz dla urzędników*, październik 2015 r., str. 33; ostatnio odwiedzana 02/05/2022.

28. Więcej informacji można znaleźć w dokumencie Rady Europy *Jak przekazać dzieciom migrującym informacje przyjazne dzieciom: Podręcznik dla specjalistów pracujących bezpośrednio z dziećmi* (2018).

3. **Wprowadzenie odpowiedniego wsparcia, takiego jak pomoc terapeutyczna i pomoc psychologiczna w nagłych wypadkach**, które będą oferowane dzieciom, których to dotyczy, natychmiast po ujawnieniu wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania w celach seksualnych. Wsparcie i pomoc należy stosować w przestrzeni i miejscu przyjaznym dzieciom, w których dzieci są traktowane w sposób dla nich odpowiedni, a ich poglądy i najlepiej pojęty interes są brane pod uwagę.

Inicjatywa Barnahus: pomaganie dziecięcym ofiarom przemocy seksualnej w jednym miejscu

Barnahus (Dom Dzieci) to wiodący europejski model reagowania na wykorzystywanie seksualne dzieci. Po raz pierwszy został opracowany w Islandii w 1998 r., a obecnie jest wdrażany w całej Europie. Wyjątkowe podejście międzyinstytucjonalne łączy wszystkie istotne usługi w jednym miejscu w celu zapewnienia dziecku skoordynowanej i skutecznej reakcji oraz zapobiegania ponownej traumatyzacji podczas dochodzenia i postępowania sądowego. Głównym celem jest koordynacja równoległych dochodzeń w sprawach karnych i dotyczących dobrostanu dzieci. Kluczową rolą jest pomoc w przygotowaniu ważnych dowodów na potrzeby postępowania sądowego poprzez nakłonienie dziecka do ujawnienia nadużyć. Dziecko otrzymuje również wsparcie i pomoc, w tym ocenę stanu zdrowia i leczenie oraz ocenę stanu psychicznego i terapię.

Kluczowe wspólne kryteria Barnahus obejmują:

- 1) Przesłuchania kryminalistyczne przeprowadzane są zgodnie z protokołem opartym na dowodach;
- 2) Ważność dowodową zeznań dziecka zapewniają odpowiednie ustalenia zgodne z zasadami „należytego procesu”;
- 3) Dostępna jest ocena medyczna do celów kryminalistycznych, a także w celu zapewnienia dobrego samopoczucia fizycznego dziecka i jego powrotu do zdrowia;
- 4) Dostępne jest wsparcie psychologiczne oraz krótko- i długoterminowe usługi terapeutyczne w przypadku traury dziecka oraz niekrzywdzących członków rodziny i opiekunów;
- 5) Dokonuje się oceny potrzeb ochronnych pokrzywdzonego dziecka i potencjalnego rodzeństwa w rodzinie.

Komitet Stron w swoim sprawozdaniu z wdrażania Konwencji z 2015 r. wskazał na islandzki model Barnahus, jako na przykład dobrej praktyki

reagowania na przemoc seksualną wobec dzieci. W następstwie tego raportu Rada Europy wsparła kilka państw w tworzeniu modelu Barnahus i rzeczywiście ten model staje się dzisiaj jednym z kluczowych czynników sukcesu państw zaangażowanych we wspieranie dzieci będących ofiarami przemocy. Aktualne projekty można obejrzeć na [stronie internetowej Wydziału Praw Dziecka](#).

4. **Wyznaczenie opiekunów prawnych** w celu ochrony interesów i szczególnych potrzeb pokrzywdzonych dzieci, niezależnie od ich wieku. Opiekun, który musi być niezależny od władz migracyjnych i azylowych, musi zapewniać wsparcie zarówno na co dzień, jak i w zakresie kwestii prawnych. Aby pomóc w budowaniu zaufania u dziecka, opiekun nie powinien mieć konfliktu interesów z dzieckiem i musi zostać przeszkolony, aby zrozumieć kontekstową specyfikę doświadczeń, przez które przeszły dzieci. Opiekunowie, a także cały personel (zawodowy lub ochotniczy) pracujący na rzecz wsparcia dzieci-ofiar powinni zostać przebadani w celu sprawdzenia, czy byli skazani za akty wykorzystywania seksualnego dzieci i/lub niegodziwego traktowania w celach seksualnych, by tym samym zagwarantować najlepszą możliwą ochronę dziecka.
5. **Przyjęcie wspólnych narzędzi, standardów i kroków proceduralnych dla wszystkich podmiotów działających na rzecz ochrony pokrzywdzonych dzieci**, aby zapewnić, że wszystkie osoby pracujące w kontekście sytuacji kryzysowych lub nadzwyczajnych stosują się do tego samego zestawu wytycznych i nie pomijają pewnych kwestii, które mogą być istotne dla ochrony dzieci będących ofiarami przemocy seksualnej.
6. **Zapewnienie odpowiedniej koordynacji wszystkich podmiotów, w tym prawo do dzielenia się informacjami**. Podmioty zaangażowane w koordynację ochrony dzieci będących ofiarami niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego również powinny mieć możliwość udostępniania danych osobowych, w stosownych przypadkach i zgodnie z prawem krajowym. Oznacza to, że pokrzywdzone dzieci będą korzystać z podobnych rodzajów wsparcia przez całą podróż, a ich potrzeby będą identyfikowane i traktowane w spójny sposób.
7. **Zapewnienie bezpiecznego miejsca pobytu w celu zminimalizowania niebezpieczeństwa wiktyimizacji lub rewiktyimizacji** niegodziwego traktowania w celach seksualnych, opiekunowie powinni, w stosownych przypadkach, traktować priorytetowo:
 - ▶ łączenie rodzin;

- ▶ pieczę zastępczą, nadzorowane samodzielne zakwaterowanie dla dzieci starszych lub inne formy opieki pozainstytucjonalnej;
 - ▶ umieszczenie w niewielkich jednostkach instytucjonalnych.
8. **Wzmocnienie współpracy transgranicznej** w celu weryfikacji m.in. tożsamości osób dorosłych towarzyszących dzieciom, przeprowadzenia bez zbędnej zwłoki łączenia rodzin dzieci bez opieki.

Dotyczące utworzenia i funkcjonowania telefonu zaufania dla pokrzywdzonych dzieci²⁹

Niemcy

Linia pomocy dotycząca niegodziwego traktowania w celch seksualnych prowadzona jest przez Niezależnego Rzecznika ds. Wykorzystywania Seksualnego Dzieci, jest to ogólnokrajowa, bezpłatna i anonimowa infolinia dla ofiar wykorzystywania seksualnego i ich bliskich, a także dla osób zaangażowanych w środowisko społeczne dzieci, dla specjalistów i dla osób zainteresowanych tematem.

Oprócz udzielania porad telefonicznych i pisemnych, zespół posiada również **usługi online** dla młodych ludzi. Infolinia jest otwarta dla wszystkich grup wiekowych. Cały zespół został specjalnie przeszkolony w zakresie specjalnych technik udzielania porad dzieciom i małoletnim. Ponadto wielu doradców ma specjalistyczne doświadczenie w kontaktach z dziećmi i małoletnimi (np. psychoterapeuci dla dzieci i małoletnich) i są zaznajomieni z problematyką pornografii dziecięcej, dziecięcej prostytucji i handlu dziećmi (np. psychoterapeuci dla dzieci i małoletnich mający doświadczenie w kontaktach z ofiarami zorganizowanej i rytualnej przemocy seksualnej). Infolinia rozwinęła się, aby poradnia mogła w sposób optymalny odpowiedzieć również na potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Francja

Internetowa platforma partycypacyjna [réfugiés.info](https://refugiés.info) została opracowana w 2019 r. przez międzyresortową grupę ds. przyjmowania i integracji uchodźców (diAir) i jest dostępna w siedmiu odpowiednich językach. Na

29. W celu uzyskania dalszych informacji o tym, jak Strony Konwencji z Lanzarote wdrożyły telefoniczne linie pomocy i inne usługi kierowane do dzieci uchodźców, w tym przykłady obiecujących praktyk, zobacz [Raport Zgodności dotyczący Zalecenia Nr 32 w sprawie telefonicznych linii pomocy dla pokrzywdzonych dzieci](#)

stronie znajdują się zakładki tematyczne dotyczące życia codziennego, praw, zdrowia, wsparcia społecznego i zawodowego. Pokrzywdzone dzieci mogą również uzyskać dostęp do linii pomocy [linia pomocy Halo dzieciństwo w niebezpieczeństwie](#). Ten bezpłatny numer (119) jest przeznaczony dla dzieci będących ofiarami przemocy psychicznej, fizycznej i seksualnej lub dla świadków przemocy wobec dzieci. W przypadku braku umiejętności czytania, dzieci mają możliwość zrozumienia treści dzięki modułowi odczytu audio. Infolinia jest dostępna 7 dni w tygodniu, 24 godziny na dobę.

Republika Słowacka

Dla pokrzywdzonych dzieci dostępne są liczne infolinie, w tym linia telefoniczna do zgłaszania nadużyć w systemie socjalnym i zaniedbań w zakresie opieki pod numerem 0800 191 222. Infolinia jest bezpłatna i zarządzana przez Główny Urząd Pracy, Spraw Socjalnych i Rodziny. Informacji, pomocy i porad udzielają również inne infolinie telefoniczne. Pokrzywdzone dzieci mogą skontaktować się z Child Safety Line, CHSL- UNICEF – 0800 116 111, która jest częścią powiązanej infolinii [Pomoc.sk](#) w ramach projektu [Zodpovedne.sk](#), wspieranego przez Komisję Europejską w ramach programu „Łącząc Europę”. Dla ofiar handlu ludźmi słowacka Katolicka Organizacja Charytatywna prowadzi bezpłatną krajową infolinię (0800 800 818). Mogą się z nią również skontaktować dzieci, które padły ofiarą np. wykorzystywania seksualnego. Dostępna jest również infolinia 116 000 w sprawie zaginionych dzieci. Na potrzeby interwencji kryzysowej zapewniona jest całodobowa dyspozycyjność pracowników organów - wydziałów ochrony socjalnej i prawnej dzieci oraz opieki społecznej. Linia telefoniczna Bezpieczeństwo dziecka 116 111 jest dostępna 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu, a czat online z operatorem jest dostępny codziennie od 18:00 do 22:00.

Dotyczące ochrony pokrzywdzonych dzieci i skutecznej współpracy pomiędzy podmiotami krajowymi³⁰

Cypr

W kontekście poprzedniego kryzysu uchodźczego Cypr przygotował krajowy plan działania Ministerstwa Spraw Wewnętrznych we współpracy ze wszystkimi

30. W celu uzyskania dalszych informacji o tym, jak Strony Konwencji z Lanzarote wdrożyły środki ochronne skierowane do dzieci uchodźców, w tym przykłady obiecujących praktyk, zobacz [Raport Zgodności dotyczący Zalecenia Nr 13 w sprawie koordynacji i współpracy różnych podmiotów](#), wymóg 1.

odpowiednimi ministerstwami/departamentami w celu rozwiązania sytuacji spowodowanej masowym napływem osób potrzebujących ochrony, przybywających na terytorium Republiki Cypryjskiej. Krajowy Plan Działania określił procedury dotyczące przygotowania, wyposażenia i prowadzenia szkoleń dla specjalistów oraz współpracy międzyagencyjnej pomiędzy resortami, służbami, organizacjami międzynarodowymi i organizacjami pozarządowymi. Dzięki Planowi Działania możliwe było wczesne wykrywanie wrażliwych grup osób, w tym zagrożonych małoletnich bez opieki, rodzin i dzieci, ponieważ wszystkie odpowiednie podmioty (tj. Służby Opieki Społecznej, Służby Azylowe, Urząd Imigracyjny, Służba Zdrowia, Obrona Cywilna, Czerwony Krzyż, itp.) były na miejscu od czasu wjazdu tych osób do Republiki Cypryjskiej. Na miejscu wjazdu osobom potrzebującym ochrony zapewniono załatwienie niezbędnych rzeczy, dokonano rejestracji i przeprowadzono wstępną kontrolę, której celem było zidentyfikowanie osób potencjalnie należących do wrażliwych grup, tak aby podczas późniejszych procedur uwzględnić ich wszelkie specjalne potrzeby. Małoletni bez opieki zostali objęci opieką Dyrektora Opieki Społecznej, który pełnił funkcję opiekuna zabezpieczającego dostęp do ich praw (tj. edukacji, zdrowia, zajęć, ubiegania się o azyl itp.) w oparciu o najlepiej pojęty interes dziecka. Małoletni bez opieki zostali umieszczeni w pieczy zastępczej lub w domach opieki.

Służby Opieki Społecznej kontynuują współpracę z rodzinami i dziećmi, które mogą zostać uznane za zagrożone, w celu dalszego zbadania przypadków i świadczenia usług wsparcia i doradztwa. Ponadto ściśle współpracują ze Służbą Azylową i Ośrodkiem Recepcyjnym Kofinou. Wszyscy funkcjonariusze, którzy mają kontakt z dziećmi (w tym z dziećmi bez opieki), przechodzą szkolenie w zakresie dzieci migrujących, dzieci zagrożonych itp. W szczególności Republika Cypryjska uczestniczy w planie wsparcia [Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu \(EASO\)](#), który obejmuje szkolenie specjalistów w kwestiach migracji.

Przypadki niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych i/lub wykorzystywania seksualnego dzieci są rozpatrywane z uwzględnieniem najlepiej pojętego interesu dziecka i zgodnie z jego konkretnymi potrzebami. Służby Opieki Społecznej, na podstawie art. 31 ust. 2 ustawy z 2014 r. o zapobieganiu i zwalczaniu niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych i seksualnego wykorzystywania dzieci oraz pornografii dziecięcej (L.91(I)/2014), zapewniają, że dziecku udziela się pomocy, wsparcia i ochrony, gdy tylko one lub jakakolwiek inna zaangażowana

służba ma uzasadnione powody, by sądzić, że przeciwko dziecku zostało popełnione przestępstwo seksualne.

Dodatkowo w dniu 21 marca 2016 r. Rada Ministrów przyjęła Krajową Strategię w sprawie zapobiegania i zwalczania niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych oraz seksualnego wykorzystywania dzieci i pornografii dziecięcej. W ramach Krajowej Strategii we wrześniu 2017 r. Ministerstwo Pracy, Opieki Społecznej i Ubezpieczeń Społecznych powołało Dom Dzieci, który działa jako unikalny podmiot czterech służb rządowych (Służby Opieki Społecznej, Policji, Służby Zdrowia Psychicznego, Ministerstwa Edukacji i Kultury) oraz organizacji pozarządowej. Usługi przyjazne dzieciom są świadczone pokrzywdzonym dzieciom w oparciu o podejście multidyscyplinarne/międzyagencyjne. Dom Dzieci z siedzibą na Cyprze opiera się na udanym modelu Barnahus, w którym dobro, profilaktyka i ochrona są priorytetami w odniesieniu do dzieci będących ofiarami niegodziwego traktowania w celach seksualnych i/lub wykorzystywania seksualnego. Ministerstwo Pracy, Opieki Społecznej i Ubezpieczeń Społecznych, za pośrednictwem Służby Opieki Społecznej, jest odpowiedzialne za monitorowanie i finansowanie Domu Dzieci i wyznaczyło Centrum Polityki CRC (CRC - Konwencja o prawach dziecka) „Nadzieja dla Dzieci” do podjęcia działań w ścisłej współpracy z SOS (Służba Opieki Społecznej, przyp. tłum.), cypryjską policją, Ministerstwem Zdrowia i Ministerstwem Edukacji. Środowisko Domu Dzieci jest przyjazne i bezpieczne dla dziecka w celu zapewnienia najlepiej pojętego interesu dziecka, a także prawa do bycia wysłuchanym, zapisanych w UNCRC (UNCRC - Konwencja Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka), jako zasady, jednocześnie skupiając wszystkie odpowiednie usługi w jednym miejscu. To multidyscyplinarne i międzyagencyjne podejście pozwala uniknąć zbędnych opóźnień oraz wtórnej lub powtarzającej się wiktymizacji dziecka. Świadczone usługi obejmują: wywiady sądowe, badania lekarskie, wsparcie socjalne i rehabilitację, ocenę psychologiczną, wsparcie i terapię psychologiczną, terapię rodzin i poradnictwo dla rodziców.

Finlandia

Różne podmioty w procesie azylowym ściśle ze sobą współpracują. Służba Imigracyjna i jednostki recepcyjne dzielą wspólną bazę danych, do której mają dostęp i możliwość dodawania informacji o sprawie wnioskodawcy także inne podmioty, co usprawnia współpracę i wymianę informacji. Fińska Służba Imigracyjna i ośrodek recepcyjny utrzymują kontakt we właściwym czasie w sprawach dotyczących dobrostanu dzieci w procesie

azylowym, zwłaszcza w przypadkach wzrostu wskaźników niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych lub wykorzystywania (seksualnego). Służba Imigracyjna może również w takich przypadkach skontaktować się z ośrodkiem recepcyjnym za pomocą narzędzia zaprojektowanego specjalnie dla urzędników, zwanego formularzem „Worry”; w przypadkach, gdy istnieje obawa o dobro dziecka. W przypadku wykrycia nadużycia urzędnicy uruchamiają inne procesy krajowe, informując przede wszystkim służby socjalne i policję.

Kluczową rolę zarówno w identyfikacji nadużyć seksualnych, jak i w informowaniu o nich władz odgrywa **dobry przedstawiciel**. Finlandia dąży do poprawy roli i wiedzy przedstawicieli poprzez szkolenia; Projekt „*Wykwalifikowany Przedstawiciel*” ma na celu nie tylko poprawę know-how przedstawicieli, ale także poprawę komunikacji i współpracy między przedstawicielami i, w szczególności, Fińską Służbą Imigracyjną.

W oparciu o nowy program rządowy Finlandii zostanie powołana komisja parlamentarna, która ma przygotować krajową strategię na rzecz dzieci w oparciu o Konwencję ONZ o prawach dziecka. Jej zadaniem będzie sformułowanie wizji Finlandii przyjaznej dzieciom i rodzinie, która wychodzi poza uwarunkowania rządowe i przekracza granice administracyjne. Wspólne cele zostaną osiągnięte poprzez środki międzysektorowe promujące oparte na prawach dziecka zarządzanie i podejmowanie decyzji oraz wspieranie społeczeństwa przyjaznego dzieciom i rodzinie. Rząd oceni wpływ swoich decyzji na dzieci, poprawi finansowanie dzieci, wzmocni wiedzę na temat dobrostanu dzieci i będzie sprzyjać włączaniu społecznemu dzieci i młodzieży.

Inne istotne inicjatywy obejmują krajowy projekt „Psykye” („Psyche”), którego celem jest poszerzenie wiedzy ośrodków recepcyjnych, Systemu Pomocy Ofiarom Handlu Ludźmi oraz placówek detencyjnych poprzez szkolenia i materiały informacyjne. Projekt TERTTU realizowany przez Fiński Instytut Zdrowia i Opieki Społecznej (THL) w latach 2017-2019 miał na celu opracowanie protokołu badania stanu zdrowia do oceny stanu zdrowia, samopoczucia i zapotrzebowania na opiekę zdrowotną osób ubiegających się o azyl (w tym dzieci i młodzieży). Informacje zbierano w 2018 r. Badaniem objęto 67 młodych ludzi (w wieku 13-17 lat) oraz 96 dzieci. W ramach projektu zgromadzono dane m.in. na temat przemocy, przemocy seksualnej i okaleczania żeńskich narządów płciowych doświadczonych przez dzieci i młodzież przed przyjazdem do Finlandii. Podczas przesłuchiwania dzieci wymagana była ich zgoda oraz zgoda ich opiekunów, a pytania uwzględniały

wiek i poziom rozwoju dziecka. Na pytania do dzieci poniżej 13 roku życia dotyczące przemocy seksualnej odpowiadali opiekunowie.

W listopadzie 2019 r. Fiński Instytut Zdrowia i Opieki Społecznej (THL), we współpracy z krajowymi organizacjami i władzami, opublikował Krajowy Plan Działania mający na celu zapobieganie niegodziwemu traktowaniu dzieci w celach seksualnych i przemocy wobec dzieci. Nowy plan działania na rzecz zapobiegania przemocy wobec dzieci, Dzieciństwo bez przemocy, przewiduje 93 środki zapobiegania przemocy wobec dzieci i młodzieży w wieku 0-17 lat. Zostanie wdrożony w Finlandii w latach 2020-2025. Przygotowując Plan Działania, szczególny nacisk położono na zobowiązania wynikające z ustawodawstwa i konwencji międzynarodowych (w tym konwencji z Lanzarote). Grupa sterująca, koordynowana przez THL, będzie monitorować realizację celów. Plan obejmuje zapobieganie przemocy fizycznej i psychicznej, przemocy seksualnej i nękanii w Internecie w różnych środowiskach rozwoju i operacyjnych. Plan działania to podręcznik dla specjalistów i studentów pracujących wśród dzieci i młodzieży w służbach socjalnych i w służbie zdrowia, w policji, w edukacji i w służbach na rzecz młodzieży, w sądownictwie i w organizacjach. Działania wymienione w planie opierają się na wynikach badań i potrzebach, które pojawiły się podczas pracy specjalistów. Podręcznik zawiera między innymi listy kontrolne i praktyczne środki zapobiegania i ograniczania przemocy. W zapobieganiu przemocy uwzględnia się zwłaszcza dzieci lub młodzież w szczególnie wrażliwych sytuacjach. Należą do nich m.in. dzieci niepełnosprawne, mniejszości etniczne lub językowe, osoby ubiegające się o azyl, dzieci i młodzież pozostające w pieczy zastępczej poza domem, a także mniejszości seksualne i płciowe.

Dzieci dotknięte kryzysem uchodźczym mają prawo do takich samych usług i środków, jak dzieci, które na stałe mieszkają w Finlandii. Te środki i usługi obejmują między innymi prawo do opieki zdrowotnej i opieki socjalnej. Podstawy prawne znajdują się m.in. w ustawie o przyjmowaniu osób ubiegających się o ochronę międzynarodową oraz o identyfikacji i pomocy ofiarom handlu ludźmi (746/2011), ustawie o ochronie zdrowia (1326/2010) oraz w Ustawie o opiece społecznej dla dzieci (417/2007). W tych aktach prawnych znajdują się również przepisy dotyczące koordynacji i współpracy różnych organów. Oprócz przepisów, THL w czerwcu 2019 r. uruchomił projekt Barnahus.

Modele współpracy międzybranżowej i wymiany informacji między organami opracowane już w Narodowym Instytucie Zdrowia i Opieki Społecznej (model

i forma LASTA) zostaną wprowadzone zarówno w skali kraju, jak i regionalnie w oddziałach psychologii/psychiatrii sądowej szpitali uniwersyteckich we współpracy z innymi podmiotami. Stworzony zostanie bezpłatny program e-learningowy w celu promowania wczesnego rozpoznawania i wspierania takich grup docelowych, jak wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem, szkoły, usługi społeczne i opieka zdrowotna. Liczba i zasięg geograficzny osób, które ukończą szkolenie, będą systematycznie monitorowane.

Ściganie sprawców i zapewnienie przyjaznego dzieciom postępowania w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych

Co stanowi Konwencja z Lanzarote

Artykuł 30 – Zasady

1. Każda Strona podejmie niezbędne ustawodawcze lub inne środki, by zapewnić, że śledztwo i postępowanie karne są prowadzone w najlepszym interesie dziecka i z poszanowaniem jego praw.
2. Każda Strona przyjmuje w stosunku do ofiar ochronne podejście zapewniając, że śledztwo i postępowanie karne nie wzmogą traury, której doświadczyło dziecko, i że po czynnościach sądu karnego wdrażane są, gdy jest to właściwe, środki pomocowe.
3. Każda Strona zapewni, że śledztwo i postępowanie karne są traktowane priorytetowo i prowadzone bez uzasadnionej zwłoki.

(...)

Artykuł 31 – Ogólne środki ochrony

1. Każda Strona podejmie niezbędne ustawodawcze lub inne środki by chronić prawa i interes ofiar, w tym ich szczególne potrzeby, jako świadków na wszystkich etapach śledztwa i postępowania karnego, w szczególności przez:
 - a. informowanie ich o ich prawach i służbach będących do ich dyspozycji i, za wyjątkiem gdy nie życzą sobie otrzymywać takich wiadomości, informowanie

o dalszym biegu nadanym ich skardze, zarzutach, ogólnym postępie śledztwa czy postępowania i ich roli w nim, jak również o sposobie zakończenia ich spraw;

b. zapewnienie, że przynajmniej w sprawach, w których ofiary i ich rodziny mogą się znajdować w niebezpieczeństwie, są one informowane, w razie konieczności, kiedy osoba oskarżona lub skazana jest czasowo lub całkowicie zwalniana z jednostki penitencjarnej;

c. umożliwienie im, w sposób zgodny z zasadami wewnętrznego prawa procesowego, bycia przesłuchanymi, przedłożenia dowodów i wyboru sposobu, w jaki chciałoby przedstawić swoje poglądy, potrzeby i niepokoje, bezpośrednio lub przez pełnomocnika, i uwzględnienia ich poglądów, potrzeb i niepokojów;

d. zapewnienie im odpowiedniego wsparcia, tak aby ich prawa i interesy były należycie przedstawione i wzięte pod uwagę;

e. ochronę ich prywatności, ich tożsamości i wizerunku oraz podjęcie środków zgodnie z prawem wewnętrznym w celu zapobieżenia publicznemu rozpowszechnianiu jakiegokolwiek informacji, która mogłaby prowadzić do ich rozpoznania;

f. zabezpieczenie ich, jak również ich rodzin i ich świadków, przed zastraszeniem, zemstą i ponowną wiktyimizacją;

g. zapewnienie, że unika się kontaktu pomiędzy ofiarami i sprawcami w sądzie i w lokalach organów ścigania, chyba że właściwe władze zdecydują inaczej w najlepszym interesie dziecka lub jeśli śledztwo czy postępowanie sądowe wymaga takiego kontaktu.

2. Każda Strona zapewni by ofiary miały dostęp, od pierwszego kontaktu z właściwymi władzami, do informacji w kwestii właściwego postępowania sądowego i administracyjnego.

3. Każda Strona zapewnia, by ofiary miały dostęp, gdy jest to wymagane bezpłatny, do pomocy prawnej w sytuacji gdy mogą korzystać ze statusu strony w postępowaniu karnym.

4. Każda Strona daje władzom sądowym możliwość ustanowienia ofierze specjalnego pełnomocnika, jeśli prawo wewnętrzne przewiduje, że ofiara może mieć status strony w postępowaniu karnym i jeśli osoby, którym przysługują prawa rodzicielskie, są wyłączone od reprezentowania dziecka w takim postępowaniu z powodu konfliktu interesów pomiędzy nimi i ofiarą.

5. Każda Strona poprzez środki ustawodawcze lub inne, zgodnie z wymogami jej prawa wewnętrznego, daje możliwość grupom, fundacjom, stowarzyszeniom oraz organizacjom rządowym i pozarządowym towarzyszenia ofiarom i / lub ich wspierania, za ich zgodą, w postępowaniu karnym w sprawie przestępstw określonych w niniejszej Konwencji.

6. Każda Strona zapewni, by informacje udzielane ofiarom zgodnie z przepisami niniejszego artykułu były przekazywane w sposób dostosowany do ich wieku i dojrzałości w języku, który mogą zrozumieć.

Artykuł 32 – Wszczęcie postępowania

Każda Strona podejmie niezbędne środki ustawodawcze lub inne, by zapewnić, że śledztwo lub oskarżanie w sprawach przestępstw określonych w niniejszej Konwencji nie jest uzależnione od zawiadomienia ani oskarżenia wniesionego przez ofiarę, oraz że postępowanie może być kontynuowane nawet jeśli ofiara wycofała swoje oświadczenie.

Artykuł 35 – Przesłuchanie dziecka

1. Każda Strona podejmie niezbędne środki ustawodawcze lub inne, by zapewnić, że:

a. przesłuchanie dziecka przeprowadza się bez nieuzasadnionej zwłoki po zawiadomieniu właściwych organów o faktach;

b. przesłuchanie dziecka przeprowadza się, gdy to konieczne, w przygotowanych lub adaptowanych do tego celu lokalach;

c. dziecko jest przesłuchiwanie przez osoby do tego przygotowane zawodowo i w tym celu przeszkolone;

d. dziecko jest przesłuchiwanie, jeśli to możliwe i właściwe, przez jedną i tę samą osobę;

e. liczba przesłuchań jest w miarę możliwości ograniczona do tych, które są niezbędne ze względu na cel postępowania karnego;

f. dziecku może towarzyszyć jego przedstawiciel ustawowy lub, gdy jest to właściwe, osoba dorosła wybrana przez dziecko, chyba że podjęto odmienną, przemyślaną decyzję względem tej osoby.

(...)

3. Jeśli wiek ofiary nie jest pewny i są powody, by sądzić, że ofiara jest dzieckiem, to w trakcie weryfikacji jej wieku powinny zostać zastosowane środki ustanowione w paragrafach 1 i 2.

Artykuł 36 – Postępowanie sądowe

1. Każda Strona podejmie niezbędne środki ustawodawcze lub inne, z należytym poszanowaniem zasady wolności zawodów prawniczych, by zapewnić dostępność szkolenia na temat praw dziecka i wykorzystywania seksualnego oraz niegodziwego traktowania dzieci dla celów seksualnych dla wszystkich osób biorących udział w postępowaniu, w szczególności sędziów, prokuratorów i adwokatów.

Wyzwania, których należy być świadomym

Oficjalne dane na temat liczby przypadków dzieci, które padły ofiarą przestępstw wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania w celach seksualnych, szczególnie w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych, są ograniczone, co wielokrotnie powtarzał Komitet Stron.³¹ To sprawia, że trudno jest określić, w jakim stopniu przestępcy są ścigani oraz w jaki sposób i czy w takich przypadkach wdrażane jest postępowanie przyjazne dzieciom. Dodatkowe wyzwania to:

- ▶ Wielu członków Komitetu Stron odnosi się do współpracy międzynarodowej w ramach Unii Europejskiej i/lub traktatów i konwencji Rady Europy. W związku z tym nie jest możliwe dowiedzenie się, czy komunikują się oni również i wymieniają informacje ze stronami trzecimi, które znajdują się poza Unią Europejską lub Radą Europy, skąd mogły przybyć dzieci dotknięte sytuacjami kryzysowymi lub nadzwyczajnymi, lub przez które takie dzieci mogły przechodzić.³²
- ▶ W wielu państwach Stronach nie jest jasne, czy postępowanie może być kontynuowane, nawet jeśli pokrzywdzone dziecko wycofało swoją skargę. Biorąc pod uwagę to, że najczęstszą formą przemocy seksualnej, której doświadczają dzieci dotknięte kryzysem uchodźczym, jest wykorzystywanie seksualne, w konsekwencji którego pokrzywdzone dzieci mogą znaleźć się pod wpływem sprawcy, który może wywierać na

-
31. [Specjalne sprawozdanie](#) Komitetu Stron w sprawie ochrony dzieci dotkniętych kryzysem uchodźczym przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych. 2017 r.
 32. W celu uzyskania dalszych informacji o tym, jak Strony Konwencji z Lanzarote wdrożyły środki w sprawie ścigania sprawców, w tym przykłady obiecujących praktyk, zobacz [Raport Zgodności dotyczący Zalecenia Nr 12 w sprawie ścigania sprawców](#)

nie nacisk lub grozić w celu wycofania przez nie zeznań, zastosowanie art. 32 Konwencji z Lanzarote ma szczególne znaczenie, ponieważ umożliwia „władzom publicznym ściganie przestępstw określonych zgodnie z Konwencją bez konieczności wnoszenia przez ofiarę skargi. Celem tego przepisu jest ułatwienie ścigania, w szczególności poprzez zapewnienie, że ofiary nie wycofają skarg z powodu nacisków lub gróźb ze strony sprawców przestępstw”.³³

Jakie środki można przedsięwziąć w celu ścigania sprawców i zapewnienia przyjaznego dziecku postępowania

Strony mają obowiązek podjęcia wszelkich niezbędnych środków ustawodawczych lub innych w celu ścigania przestępców i zapewnienia postępowań przyjaznych dzieciom. Mogą zostać wprowadzone następujące środki, a także inne, jeśli mają zastosowanie i są konieczne:

1. **Ściganie sprawców przestępstw seksualnych wobec dzieci** przebywających na terytorium danego państwa i zabieganie o współpracę z innymi Stronami w sytuacjach, gdy przestępstwo miało miejsce poza jego terytorium.
2. **Wprowadzenie odpowiednich mechanizmów współpracy międzynarodowej.** Współpraca międzynarodowa ma kluczowe znaczenie: jeśli na przykład przestępstwo zostało popełnione przed przyjazdem dziecka do kraju, władze są zobowiązane do podjęcia współpracy prawnej z krajem, w którym popełniono przestępstwo. Jeżeli przestępstwo miało miejsce po przybyciu, władze są odpowiedzialne za ściganie sprawcy.
3. **Zapewnienie przyjaznych dziecku procedur** z uwzględnieniem następujących kwestii:
 - ▶ Jeśli dziecko zostanie zaangażowane w postępowanie w sytuacjach kryzysowych lub nadzwyczajnych, na każdym etapie procedury należy podjąć określone środki, takie jak zaangażowanie tłumaczy i udzielanie informacji w języku, który dziecko rozumie;

33. W celu uzyskania dalszych informacji o tym, jak Strony Konwencji z Lanzarote wdrożyły środki, by zapewnić przyjazne dziecku postępowanie, zobacz [Raport Zgodności dotyczący Zalecenia Nr 31 w sprawie przyjaznego dziecku postępowania](#)

- ▶ Dziecko powinno zostać poinformowane o tym, co się z nim dzieje, czy i gdzie jest przenoszone oraz czego może się spodziewać po danej procedurze,³⁴ a także o prawie udziału w niej;
 - ▶ Należy unikać pogłębiania traumy dziecka. Przesłuchania³⁵ na rozprawie lub na etapie postępowania przygotowawczego powinny być przeprowadzane w możliwie najkrótszym czasie, być ograniczone liczebnie i odbywać się w specjalnie do tego celu zaprojektowanych i przystosowanych obiektach, zlokalizowanych poza terenem policji, szpitala czy sądu. Możliwość nagrywania tych przesłuchań na wideo powinna być dopuszczalna, jako dowód w trakcie postępowania.³⁶
1. **Umożliwienie grupom, fundacjom, stowarzyszeniom lub organizacjom rządowym lub pozarządowym udzielania pomocy i/lub wsparcia pokrzywdzonemu dziecku podczas postępowania karnego.**
 2. Zapewnienie, że **postępowanie karne może zostać wszczęte bez wniesienia skargi i będzie kontynuowane**, nawet jeśli pokrzywdzone dziecko wycofało skargę.
 3. Zapewnienie pokrzywdzonym dzieciom możliwości bycia reprezentowanymi w trakcie postępowania karnego przez specjalnego przedstawiciela wyznaczonego przez organ sądowy.
 4. **Szkolenie specjalistów.** Zapewnienie, aby szkolenie na temat praw dzieci oraz wykorzystywania seksualnego i niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych było dostępne dla wszystkich osób zaangażowanych w postępowanie, w szczególności sędziów, prokuratorów i adwokatów. Inni zaangażowani specjaliści również powinni przejść specjalistyczne szkolenie, na przykład specjaliści przeprowadzający badania kryminalistyczne i przesłuchania.

34. Sprawozdanie z konferencji Rady Europy w formie okrągłego stolika, *Przyjazne dzieciom informacje dla dzieci migrujących*, 29-30 listopada 2017 r., str. 6.

35. W celu uzyskania dalszych informacji o tym, jak należy prowadzić przyjazne dziecku przesłuchanie, zobacz Przewodnik *Przesłuchiwanie dzieci będących ofiarami wykorzystywania i handlu ludźmi oraz dzieci zagrożonych: praktyczne wskazówki dotyczące komunikacji i przesłuchania z uwrażliwieniem na dzieci w celu uzyskania od dzieci dokładnych i wiarygodnych oświadczeń* (Uwaga: niniejszy przewodnik został przygotowany w kontekście projektu w Serbii i będzie dalej aktualizowany w 2022 r.).

36. W celu uzyskania dalszych informacji na temat przyjaznego dzieciom postępowania, zobacz zalecenia i ustalenia pierwszego raportu Komitetu Stron z wdrożenia Konwencji „Ramy ochrony dzieci przez seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych w kręgu zaufania” 2015 r.

Dotyczące ścigania sprawców³⁷

Albania

Artykuły 7 i 7a kodeksu karnego stanowią, że obcokrajowiec, który popełnia przestępstwa w Albanii lub poza Albanią, ale tam, gdzie działają określone prawa lub umowy międzynarodowe, których Albania jest stroną, ponosi odpowiedzialność na mocy albańskiego prawa karnego. Ponadto w przypadku wszczęcia postępowania karnego, gdy ofiara ujawni, że doświadczyła przemocy seksualnej przed swoim przybyciem do Albanii, zapis takiego postępowania i działania następcze po przesłuchaniu ofiary zostaną w razie potrzeby przekazane do danego państwa.

Republika Czeska

W ramach ONZ, RE, UE lub na zasadzie wzajemności przyjęto różne dwustronne i wielostronne traktaty, aby zapewnić pomoc prawną w celu ułatwienia dochodzeń i ścigania. Ponadto Republika Czeska jest stroną konwencji o ekstradycji, które nakładają obowiązek wydawania osób ściganych karnie przez odpowiednie organy drugiej strony lub wydawania osób, które organy te wzywają do odbycia kary pozbawienia wolności. Ponadto Ministerstwo Spraw Wewnętrznych negocjuje dodatkowe dwustronne umowy międzynarodowe o współpracy policyjnej. Ich celem jest wzmocnienie współpracy międzynarodowej w dziedzinie zapobiegania, identyfikacji, prowadzenia dochodzeń, ścigania i karania określonych przestępstw karnych.

Ukraina

Kodeks karny Ukrainy określa obowiązek ścigania sprawców w przypadkach, gdy przestępstwo miało miejsce przed przybyciem na terytorium kraju, w celu przeprowadzenia dochodzenia i ścigania. Artykuł 8 stanowi, że *„cudzoziemcy lub bezpaństwowcy niemający stałego miejsca zamieszkania na Ukrainie, którzy popełnili przestępstwa karne poza Ukrainą, podlegają na Ukrainie odpowiedzialności karnej na mocy niniejszego Kodeksu w przypadkach przewidzianych w traktatach międzynarodowych lub jeżeli popełnili ciężkie lub szczególnie ciężkie przestępstwa przeciwko prawom i wolnościom obywateli Ukrainy lub interesom Ukrainy.”*

37. W celu uzyskania dalszych informacji o tym, jak Strony Konwencji z Lanzarote wdrożyły środki ścigania sprawców, w tym przykłady obiecujących praktyk, zobacz [Raport Zgodności dotyczący Zalecenia Nr 12 w sprawie ścigania sprawców](#)

Kodeks postępowania karnego na zasadzie wzajemności lub na wniosek drugiej Strony umożliwi świadczenie wzajemnej pomocy prawnej nawet w przypadkach, gdy w stosunku do państwa wzywającego nie ma zastosowania żadna umowa dwustronna lub wielostronna.

Dotyczące przyjaznego dziecku postępowania³⁸

Niemcy

Środki ochrony mające na celu uniknięcie pogłębienia traumy doświadczanej przez pokrzywdzone dziecko mają zastosowanie również do dzieci dotkniętych kryzysem uchodźczym. Obejmują one jak najszybsze wszczynanie dochodzeń i postępowań, unikanie konfrontacji dziecka z oskarżonym oraz przeprowadzanie rozpraw w specjalnych sądach dla małoletnich w celu lepszej ochrony interesów dzieci i młodzieży. Przed rozpoczęciem procesu istnieje możliwość wykorzystania nagrania audio i wideo w celu uniknięcia wielokrotnego przesłuchiwania małoletniego świadka przez policję lub sędziego śledczego. Jeżeli w rozprawie głównej weźmie udział pokrzywdzone dziecko, pytania będzie zadawał jedynie sędzia.

Kraje związkowe oferują szerokie możliwości szkoleniowe dla sędziów karnych na temat przesłuchiwania pokrzywdzonych dzieci. Niemiecka Akademia Sądowa również regularnie oferuje sesje szkoleniowe na ten temat; w 2022 r. np.: „Wysłuchanie kryminalistyczne dzieci – możliwości i ograniczenia przesłuchań wideo” czy „Postępowanie w sprawie ochrony dzieci z ukierunkowaniem na przestępstwa seksualne”. Szkolenia te zawsze cieszą się dużym zainteresowaniem wśród sędziów i jest na nie duże zapotrzebowanie. Takie szkolenia obejmują problematykę „radzenia sobie z bardzo wrażliwymi ofiarami”, takimi jak osoby ze środowisk uchodźczych. Szkolenia te są obecnie rozbudowywane. Również przesłuchania młodych osób poniżej 18 roku życia prowadzone są wyłącznie przez sędziów śledczych. Wszyscy pozostali uczestnicy, którzy mają prawo zadawania pytań, muszą zadawać pytania za pośrednictwem sędziego i otrzymają pozwolenie na bezpośrednie zadawanie pytań świadkowi tylko wtedy, gdy nie trzeba obawiać się, że wpłynie to niekorzystnie na dobro pokrzywdzonego świadka. Funkcjonariusze policji przeprowadzają

38. W celu uzyskania dalszych informacji o tym, jak Strony Konwencji z Lanzarote wdrożyły środki, by zapewnić przyjazne dziecku postępowanie, zobacz [Raport Zgodności dotyczący Zalecenia Nr 31 w sprawie przyjaznego dziecku postępowania](#)

przesłuchania pokrzywdzonych dzieci są również przeszkoleni do prowadzenia przesłuchań dzieci będących ofiarami.

Pomieszczenia, w których odbywają się przesłuchania przed rozprawą znajdują się w większości w przyjaznym dziecku otoczeniu. Wiele sądów dysponuje pomieszczeniami przeznaczonymi do filmowania przesłuchań pokrzywdzonych dzieci. Niektóre sądy korzystają z przyjaznych dzieciom odpowiednio wyposażonych pokoi dochodzeniowych na posterunkach policji. Inne z pomieszczeń Domów Dzieciństwa, które powstały już w kilku krajach związkowych (Länder). Domy Dzieciństwa posiadają pokoje przyjazne dzieciom, specjalnie zaprojektowane i dostosowane do potrzeb dzieci.

Ośrodki wsparcia dla ofiar i pomocnicy psychospołeczni pracują, aby doradzać ofiarom i wspierać je w procesie. Zgodnie z art. 406 ust. 2 niemieckiego postępowania karnego osoba, której ofiara będąca świadkiem ufa (może to być między innymi pracownik organizacji wspierającej ofiary), co do zasady, na wniosek ofiary, może być obecna podczas przesłuchania. Istnieje kilka wyspecjalizowanych organizacji pracujących z migrantami i uchodźcami, specjalizujących się w sprawach ofiar handlu ludźmi. Ponadto dzieci do 18 roku życia, które padły ofiarą przestępstw seksualnych lub niektórych przestępstw z użyciem przemocy (m.in. handel ludźmi) mają prawo ubiegać się o asystenta psychospołecznego, który jest powoływany bezpłatnie przez sąd. Asystenci psychospołeczni to wysoko wykwalifikowani specjaliści przeszkoleni do pracy z ofiarami, w tym z pokrzywdzonymi dziećmi mającymi szczególne potrzeby.

Postępowanie karne może zostać wszczęte bez wniesienia skargi. W przypadkach wykorzystywania seksualnego ewentualne wycofanie skargi dziecka nie ma wpływu na toczące się postępowanie. Niemieckie prawo karne procesowe ściśle przestrzega zasady legalności, więc każde przestępstwo musi być ścigane. Istnieją wyjątki dotyczące drobnych czynów karalnych, takich jak wykroczenie lub zniewaga, które są ścigane tylko na wniosek ofiary, ale zasada ta nie ma zastosowania do wykorzystywania seksualnego dzieci.

Ustawa o sprawach rodzinnych pozwala na reprezentowanie dziecka przez przedstawiciela wyznaczonego przez organ wymiaru sprawiedliwości (np. adwokata lub pracownika socjalnego). W przypadku konfliktu interesów z przedstawicielem prawnym dziecka zamiast niego zostanie wyznaczony kurator.

Załącznik 1.

Standardy, narzędzia i monitoring Rady Europy związane z prawami dziecka w kontekście migracji³⁹

Strona internetowa dedykowana tej problematyce:

[Dzieci i migracja \(coe.int\)](https://coe.int)

Zalecenia Komitetu Ministrów:

[CM/Rec\(2007\)09](#) w sprawie programów pomocy dla małoletnich migrantów bez opieki

[CM/Rec\(2019\)11](#) w sprawie skutecznej opieki nad dziećmi bez opieki i oddzielonych w kontekście migracji

[CM/Rec\(2022\)17](#) w sprawie ochrony praw migrantek, uchodźczyń oraz kobiet i dziewcząt ubiegających się o azyl

Narzędzia i publikacje:

Ocena wieku dzieci migrujących - Przewodnik dla decydentów politycznych (2019)

Twoje prawa w procedurze oceny wieku - Informacje dla dzieci migrujących (2019)

Jesteśmy dziećmi, wysłuchaj nas! Dzieci wypowiadają się na temat oceny wieku (2019) Raport z konsultacji z dziećmi bez opieki na temat oceny wieku

39. Ostatnia aktualizacja 30/03/22.

Promowanie podejść przyjaznych dzieciom w obszarze migracji – Standardy, wytyczne i obecne praktyki (2019)

Jak przekazywać dzieciom migrującym informacje przyjazne dzieciom?: Podręcznik dla specjalistów pierwszej linii (2018)

Informacje przyjazne dzieciom dla migrujących dzieci: co myślą dzieci? (2018)

Poradnik dla parlamentarzystów: Odwiedzanie miejsc, w których dzieci są pozbawione wolności w wyniku procedur imigracyjnych (2017)

Badanie praktyk w zakresie detencji imigracyjnej i wykorzystania alternatywnych rozwiązań (2017)

Ocena wieku: polityki, procedury i praktyki państw członkowskich Rady Europy uwzględniające prawa dziecka w kontekście migracji (2017)

Żywa biblioteka – Zamknięcie rozdziału dotyczącego detencji dzieci (2015)

Programy pomocowe dla małoletnich migrantów bez opieki: Podręcznik dla specjalistów pierwszej linii (2010)

Monitorowanie standardów

Oświadczenie Komitetu Stron w sprawie ochrony dzieci przed wykorzystaniem seksualnym i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych wynikającymi z militarnej agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę

Raport specjalny Komitetu Stron: Ochrona dzieci dotkniętych kryzysem uchodźczym przed wykorzystaniem seksualnym i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych

Sprawozdanie specjalne z wizyty delegacji Komitetu Stron w strefach tranzytowych na granicy serbsko-węgierskiej (5-7 lipca 2017)

Ocena działań podjętych przez władze węgierskie w związku ze skierowanymi do nich zaleceniami

Ocena Komitetu Stron działań następczych podjętych przez Strony w związku z 5 zaleceniami wzywającymi Strony do wdrożenia Konwencji

Ocena przez Komitet Stron działań następczych podjętych przez Strony w związku z 10 zaleceniami dotyczącymi obowiązku wdrożenia Konwencji przez Strony

- Raport zgodności dotyczący Zalecenia nr 7 w sprawie mechanizmów gromadzenia danych

- Raport zgodności dotyczący Zalecenia nr 11 w sprawie ochrony pokrzywdzonych dzieci
- Raport zgodności dotyczący Zalecenia nr 12 w sprawie ścigania sprawców
- Raport zgodności dotyczący Zalecenia nr 13 w sprawie koordynacji i współpracy różnych podmiotów
- Raport zgodności dotyczący Zalecenia nr 15 w sprawie informacji i porad dla dzieci
- Raport zgodności dotyczący Zalecenia nr 17 w sprawie wymiany informacji o podnoszeniu świadomości
- Raport zgodności dotyczący Zalecenia nr 31 w sprawie przyjaznego dziecku postępowania
- Raport zgodności dotyczący Zalecenia nr 32 w sprawie telefonicznych linii pomocy dla pokrzywdzonych dzieci
- Raport zgodności dotyczący Zalecenia nr 35 w sprawie dzieci zaginionych za granicą
- Raport zgodności dotyczący Zalecenia nr 37 w sprawie skoordynowanego podejścia pomiędzy odpowiedzialnymi podmiotami

www.coe.int

Rada Europy jest wiodącą na kontynencie organizacją broniącą praw człowieka. Ma 46 państw członkowskich w tym wszystkie kraje Unii Europejskiej. Wszystkie państwa członkowskie Rady Europy przystąpiły do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, traktatu stworzonego po to, by chronić prawa człowieka, demokrację i rządy prawa. Europejski Trybunał Praw Człowieka nadzoruje implementację Konwencji w państwach członkowskich.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE